

Dobrovolnické Centrum o.s.

die lobby für kinder

Německý Svaz na ochranu dětí,
Zemský svaz Sasko e.V.

Výbor pro práva dětí

Dokumentace

15. Mezinárodní výroční pracovní konference

německých, českých a polských partnerů
v oblasti ochrany dětí v příhraničním regionu
„Ochrana dětí a rodiny, Učit se jeden od druhého – projekty v České republice,
Polsku a Německu“

od 09. listopadu 2007 do 10. listopadu 2007

v Plavně

Sächsisches Landesamt
für Familie und Soziales

Obsah

Zahájení	4
Uvítací projevy	5
Uwe Teschner, starosta města Plavno	5
Ursula Specht, vedoucí Saského zemského úřadu pro mládež v Chemnitz (Saské Kamenici)	6
Mgr. Veronika Andrtová, české Ministerstvo práce a sociálních věcí, Praha	8
Katna Miroslawa, předsedkyně Výboru pro práva dětí, Warschau.....	9
Gerhard Schultes, člen představenstva Paritního charitativního sdružení, Zemský svaz Sasko e.V. ...	10
Referáty	11
Ochrana dětí a rodiny v Sasku – ke stavu realizace konvence OSN o právech dítěte	11
Dr. habil Jost Schönfelder, předseda DKSB-Zemský svaz Sasko e.V.	11
K vývoji projektu pro vzdělávání rodičů „Silní rodiče – Silné děti“® v Ústeckém kraji.....	13
Mgr. Lenka Čemá, ředitelka Dobrovolnického centra Ústí n.L.	13
Nové metody vzdělávání rodin	15
PaedDr. Michal Slavík, Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně, Ústí n.L.....	15
Ke stavu implementace českého programu pro poradenství rodin KOMPAS ve svazech na ochranu dětí v Sasku.....	18
Wenke Röhrner, M.A.pol., DKSB-Zemský svaz Sasko e.V.	18
Zpráva o zkušenostech z německo-českého projektu výměny mládeže TANDEM Řezno a Plzeň.....	21
Thomas Rudner, ředitel TANDEMu, kancelář Řezno.....	21
Diskuze, díl I	24
Referáty	29
Návrhy pro vzdělávání rodičů a rodin v Polsku a činnost Výboru pro práva dětí v regionu Jelenia Gora	29
Mgr. Jozef Pawlowski, předseda Výboru pro práva dětí v regionu Jelenia Gora.....	29
Zpráva o zkušenostech s německo-česko-polským projektem „Bez hranic – Děti v Trojzemi“ Svazů na ochranu dětí Žitava, Bogatynia a Dolní Podluží	31
Margita Nováčková, Dolní Podluží.....	31
Regionální a komunální spolupráce – zkušenosti s budováním přeshraničních sítí.....	34
Achim Schulz, jednatel spol. EUREGIO EGRENSIS AG Sasko / Duryňsko e.V.	34
Diskuze, díl II	37
Pokračování konference dne 10.11.2007	39
Referáty	39
Zpráva o zkušenostech s interkulturní prací s rodiči ve vícenárodnostní mateřské školce.....	39
Prof. Dr. Jörg A. Weber, předseda DKSB-Oblastní svaz Lipsko e.V.....	39

Zpráva o zkušenostech z činnosti s ochranou dětí DKSB-Okresního svazu Aue-Schwarzenberg e.V. se svým českým partnerem v Toužimi a Nové Roli	42
Barbara Milhahn, DKSB-Okresního svazu Aue-Schwarzenberg e.V.	42
Diskuze, díl III	45
Závěrečný projev	48
Společné závěrečné prohlášení.....	49
Seznamy účastníků	50

Pohled na prezídium:
Andreas Färber, Lenka Černá, Dr. Heinz Zschache, Dr. Jost Schönfelder, Jozef Pawlowski, Uwe Täschner
(v.l.n.r.)

Zahájení

Dr. habil. Jost Schönfelder, předseda DKSB-LV Sachsen e.V. (Německého svazu na ochranu dětí-Zemský svaz Sasko)

Zdravím Vás u příležitosti letošní 15. konference k otázkám ochrany dětí zde tady v Plavně. Těší mne, že jste přijali naše pozvání a doufám, že tato konference splní všechna vaše očekávání. V první řadě vítám naše členy místních a okresních sdružení v Sasku, kteří se účastní této konference a vítám naše české a polské partnery. Děkuji za to, že jste se v tak hojném počtu sešli zde v Plavně.

Obzvláště vítám paní Lenku Černou, ředitelku Dobrovolnického centra v Ústí nad Labem, naši bezprostřední partnerku v České republice a vítám našeho přímého partnera z Polska, pana Jozefa Pawlowského, předsedu polského Výboru pro práva dětí regionu Jelenia Gora. Jakožto patrona vítám starostu města Plavna pana Uwe Täschnera a těší mne, že nám bezplatně poskytl tento sál a myslím si, že se tady budeme cítit dobře. Srdečně vítám naše hosty, v první řadě paní Ursulu Specht, vedoucí Saského úřadu pro mládež v Chemnitz (Saské Kamenici). Vítám paní Veroniku Andrtovou, vedoucí oddělení na Ministerstvu práce a sociálních věcí v Praze v České republice. A vítám zástupce univerzity z Lipska a Ústí nad Labem pana profesora Webera a pana profesora Slavíka a paní Katnou Miloslawu, předsedkyni polského Výboru pro práva dětí z Varšavy společně s paní Rustkiewisz. Dále člena předsednictva Německého paritního svazu pana Schulzeho a rovněž vítám členy Zemského svazu z Bavorska. Máme tu v zastoupení paní Marií Boge-Diecker a pana doktora Klause Neumanna. Mám radost z toho, že k nám do Saska přijeli také zástupci z Bavorska a potom vítám srdečně pana Thomase Rudnera, jednatele Německo-českého tandemu výměny mládeže z Regensburgu (Řezna) a jednatele Euroregionu Egrencis pana Achima Schulze. Obzvláště srdečně bych chtěl přivítat Adrease Färbera, je to můj zástupce v zemském předsednictvu, sedí tam úplně vpravo. Je to předseda místního sdružení v Plavně. On se velice silně zasazoval za to, aby se letos tato konference konala zde v Plavně, protože místní svaz Plavno slaví 15-leté jubileum a dnes večer nám představí toto místní sdružení se vším, co tady dělají a jak ono chápe práci s mládeží a s dětmi. Takže blahopřeji z tohoto místa ještě jednomu místnímu sdružení.

Uvítací projev

Uwe Täschner, starosta města Plavno

Vážené dámy a pánové, srdečně vás vítám zde na radnici města Plavna, takže je to takový malý příspěvek z mé strany. Odborně jste na tom podstatně lépe než já. Společně s vašimi hosty, pane doktore Schönfeldere, z Polska a České republiky, se členové svazu na ochranu dětí sešli, aby jednali k přeshraničnímu tématu výchovy dětí a tvorby hodnot v rodině a ve společnosti.

I když politické, společenské a hospodářské poměry v našich třech zemích se za posledních 17 let podstatně změnily, tak přesto máme velice podobné dějiny. Všichni pocházíme z politického systému, který byl spojen s temnou perspektivou do budoucnosti, a mnoha lidem to vzalo jejich vyhlídky na svobodu. V roce 1989 se vše podstatně změnilo. Když se v dnešní době bavím se svou ženou, ona je učitelka na jednom školském centru v Plavně, tak mám ten dojem, že podíl problematické mládeže narůstá. Tito mladí lidé mají problém zvládnout tyto ztížené politické podmínky. Ztrácejí hodnoty. Po rocích nejistoty do politické změny pak začali spíše negovat úkol školy a mluví se o tom, že škola má vlastně vzdělávací úkol, ale ke štěstí našich dětí a mládeže se už asi 8 let toto stanovisko mění a dnes můžeme konstatovat,

že společenský rámec v Německu je dobrým výchozím bodem pro rodinu a výchovu. Rodiče však jsou vybaveni různými schopnostmi k výchově svých dětí. Vliv na tyto schopnosti má určité stupeň vzdělanosti a sociální situace rodičů. Jsou to chybějící životní zkušenosti, když jsou to mladí rodiče, a právě přiřazení dětí do různých zájmových skupin, které také zastupují tyto rodiče. Osobnostní deficity a špatné chápání hodnot v rodinách však společnost nemůže zcela odstranit, takže zde je potřebné vybudovat fungující ochranný systém pro děti. Nikdo se nesmí při eventuálním psychickém a fyzickém násilí v rodině dívat stranou. Je zapotřebí toto brát v potaz a je zapotřebí na to reagovat a to je první krok jak pomoci dětem v takovýchto postižených rodinách. Ale společnost nemůže zohlednit každý aspekt a převzít každou funkci rodiny. Musíme, což je vidět ve vašem programu pomoci rodinám, překonat vlastní deficity a za podpory společnosti a organizací, jako je svaz na ochranu dětí a mládeže, vyvinout systém, který bude pozitivně ovlivňovat rodinu a obzvláště pozitivně ovlivňovat děti. Za tuto iniciativu na ochranu dětí a tím pádem i rodiny vám všem přísluší mimořádný dík. Přeji vám dost síly, ale také pomoc od mnoha lidí z našich zemí, která poskytne všem dětem potřebnou podporu k jejich dobrému vývoji. Zkušenosti naše a našich dětí budeme pak dále předávat do budoucnosti dalším pokolením, a proto vaše angažovanost je investicí do budoucnosti naší společnosti. Přeji vám všem zajímavé a úspěšné zasedání dnes a zítra zde v Plavně a kromě toho i pár příjemných hodin, kdy, doufám, budete moci poznat naše atraktivní město. Takže přeji příjemné chvíle v Plavně. Děkuji vám.

Ursula Specht, vedoucí Saského zemského úřadu pro mládež v Chemnitz (Saské Kamenici)

Hezký dobrý den, vážené dámy, vážení pánové, jsem velice ráda, že zde mohu mluvit poprvé na vašem již 15. Zasedání, že mohu přednést krátkou zprávu. Já jsem byla velice potěšena, že jsem dostala pozvánku, protože pro mě je to velice lákavé slyšet něco o projektech z České republiky, z Polska a i o mezinárodní spolupráci s Německem v souvislosti s tématem na přivítání vůči rodinám a dětem. Myslím si, že je zcela smyslem zasedání učit se jeden od druhého. Já zde získám mnoho cenných podnětů pro své působení.

Když dnes mluvím jakožto zástupkyně země státní

podpory mládeže, pak to dělám v kontextu dlouholeté spolupráce se Zemským sdružením svazu na ochranu dětí v Sasku. Tato odborná spolupráce se Svazem na ochranu dětí a téma zasedání jako takové jsou pro nás jako pro zemi velice zajímavé a byly podnětem pro to, že jsme se vydali na cestu do Plavna. Zemský svaz zastupuje pro své členské svazy, širokou odbornou veřejnost a ve spolkových krajích pro ochranu dětí v Sasku lobbistickou úlohu, která je uznávána i na ministerstvu.

Toto uznávání angažmá se projevuje konec konců tím, že Zemský svaz od doby zavedení zákona pomoci dětem a mládeži v roce 1999 je podporován Svobodným státem Sasko. Mně toto zapojení v odborném kontextu vyhovuje a je pevnou veličinou, kterou jsme indikovali do našich plánů.

Ochrana dětí je přítomně chápána jakožto průřezný úkol pomoci mládeži, který leží jak v preventivní oblasti, tak i samozřejmě v oblasti intervenčních opatření. Téma ochrany dětí je i vždy strategickým rozhodnutím pomoci rodinám. Jedná se o podmínky podpory pro vyrůstání dětí, tzn. základ pro blaho dětí a je nutné o to bojovat. Je nutné toto vyžadovat a samozřejmě chránit. Tak se vysvětlují i obě dvě priority v rámci cílového jednání uzavřeného na rok 2007/2008, že podpora občanské angažovanosti a vývoj a implementace interdisciplinárních přístupů se odráží v příslušných vzdělávacích nabídkách. Toto určuje strategické zaměření Zemského svazu na další dva roky v rámci nadregionálních plánů. Ale co to konkrétně znamená?

Zemský sdružení svazu na ochranu dětí podporuje svými rozmanitými aktivitami akční programy svobodného státu Sasko ohledně práva na výchovu bez násilí a na vnímání ochranných úkolů podle § 8 Zákona o podpoře dětí a mládeže. Již 13. 6. letošního roku Svaz na ochranu dětí inicioval odborné zasedání s tématem „Akční plán pro Sasko vyhovující podmínkám a potřebám dětí a mládeže“.

Mluvčí poslaneckého klubu CDU řekl, že pro Sasko vyhovující potřebám dětí a mládeže nepotřebujeme jenom politické aktivity, ale i nadále angažovanost Svazu, zdravotních pojišťoven, hospodářství a obcí. Z tohoto důvodu spatřuji ve vašem zasedání pokračování započatých diskuzí tím, že téma je uplatňováno a je zaměřeno zcela konkrétně na metodické možnosti realizace pro nositele podpory pomoci dětem a mládeži. Na základě praktických příkladů dnes učiníme mnoho malých kroků na cestě ke společnosti přívětivé vůči dětem a rodinám a jsou vyměňovány cenné zkušenosti. Na to se velice těším.

Ve vašem programu jsem narazila na trilaterální projekt „Bez hranic“. Název tohoto projektu se mi upřímně řečeno velice líbil, protože pro mě je to program. Nemusíme všichni stejně tak bojovat pro společnost vyhovující potřebám dětí a mládeže, a sice přes hranice a nemyslím pouze zemské hranice. Dosažení cílů je možné jen společným působením všech zúčastněných. To je tedy součet velice rozdílných opatření. Pomoc dětem a mládeži bude přitom vždy hrát iniciativní roli.

V roce 2006 státní ministryně sociálních věcí paní Orozsová vydala prohlášení s titulem „Rodiny tvoří budoucnost Saska“. V tomto prohlášení je uvedeno nejen uznání Svobodného státu Sasko k politice rodin, ale všichni zúčastnění aktéři jsou vyzváni, aby se aktivně podíleli.

Význam rodiny jakožto faktor budoucnosti, jakožto motor naší společnosti, jakožto emočně charakterizované místo učení a života ve všech životních situacích a životních krizích, jakožto nosná síť zásobování nebo zaopatření v určitých situacích musím být podtržen našimi činy. Když my hovoříme o dětech, naše děti jsou zdrojem naší společnosti, tak je to zároveň i výzva všem zodpovědným, aby vytvořili příslušné rámcové podmínky. Musí se nám společně podařit zprostředkovávat, že děti jsou žádané a že se rodiče mohou spolehnout na to, že ve své výchovné práci jsou podporováni. Rodiče musí získat možnost, aby své rodiny vlastní výdělečnou činností mohli uživit. A vyžaduje si to i porozumění a pochopení a podpora bez výhrad ze strany zaměstnavatelů včetně přívětivého utváření prostředí rodin.

Intaktní infrastruktura v podobě stávajících a pružných dětských zařízení patří stejně tak k obci přívětivé vůči dětem a mládeži a rodinám jako to, že rodiče jsou podporováni orgánem péče o mládež. Rodiče se musí spolehnout na to, že děti mohou důvěřovat v budoucnost, v níž později budou samostatně utvářet své životy. K tomu potom klademe zvláštní důraz na vytvoření vzdělávacích šancí pro mladé lidi a umožnit mladým lidem přechod na výdělečnou činnost. Protože oni jsou ti, kteří tvoří rodiny naší budoucnosti. Chceme také prožívat budoucnost s našimi dětmi. Potřebujeme globální strategie, které mají své východisko v zemi přívětivé vůči dětem a rodině a i v obci přívětivé vůči dětem a rodině. Nechte nás vyslat signál, jak vy se svými projekty k tomuto speciálně přispíváte, a myslím si, že pomoc mládeži je na správné cestě. Přeji vám pro vaši konferenci mnoho zážitků, co se týče zkušeností, které zde můžete nasbírat. A abyste všichni dostali další nové nástroje pro své instituce, pro své nositele a zřizovatele, tak abyste mohli říci, že se to vyplatilo přijet do tohoto hezkého města Plavno a děkuji také panu starostovi za pohoštění zde ve městě Plavno.

Mgr. Veronika Andrtová, české Ministerstvo práce a sociálních věcí, Praha

Vážené dámy a pánové. Je mi velkou ctí, že se mohu účastnit této konference s názvem Ochrana dětí a rodiny. Základním posláním této konference, tak jak to vnímám já, je projednání aktuálních otázek rodinné výchovy, tak aby došlo k posílení výchovných kompetencí rodičů. Zabránilo se nebo eliminovalo se psychické a fyzické násilí v rodinách. Téma podpory a ochrany rodiny je v současné době v České republice předmětem odborných diskuzí. Takových diskuzí, kdy je velký problém najít jeden směr, jeden pohled a sjednotit se v něm. Klíčovým dokumentem k tomuto pohledu a k zacílení v této problematice je národní koncepce rodinné politiky, která bude

aktualizována a předložena vládě České republiky počátkem příštího roku. Jedním z cílů, které si klade i Ministerstvo práce a sociálních věcí jako předkladatel, ale i jako rezort, který je zodpovědný za realizaci rodinné politiky vždy podporovat, ale i zvyšovat informovanost o právech dětí ve smyslu úmluvy o právech dítěte mezi profesionály, ale i mezi pomáhajícími organizacemi, ale i těmi, kdo se samotnými dětmi, popř. rodiči pracují. Konkrétním opatřením, které se v této oblasti již přijalo, je realizace dotačního řízení na podporu rodiny, v rámci jehož jsou finančně podporovány nestátní neziskové organizace věnující se problematice zvyšování se rodičovských kompetencí. Dotační řízení na podporu rodiny probíhá necelé 4 roky a mezi občanská sdružení, církevní právnické osoby a obecně prospěšné společnosti bylo v rámci těchto dotačních řízení rozděleno více než 200 milionů korun. Také v této souvislosti s prevencí psychického a fyzického násilí na dětech jsou rozvíjeny významné aktivity v oblasti legislativní ale i metodické. V roce 2006 byla schválena koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodinu, což je koncepční materiál, který určuje aktuální směr v rámci ochrany dětí. Zásadní rolí při ochraně dětí přitom musí plnit jejich vlastní rodina. To znamená, že základem této koncepce je podpora zdravé rodiny a takové rodiny, která dodá bezpečí pro své dítě. Ohrožená rodina, která se tedy objeví, musí být sanována a to je ten hlavní důraz. Musí být poskytována náležitá podpora a tato podpora musí být poskytována v jejím přirozeném prostředí. Ochrana dětí před fyzickým a psychickým násilím se vztahuje ne jen na ochranu dětí v institucionální péči nebo v péči jiných fyzických osob. Navíc je tedy i zapotřebí reagovat na aktuální trendy v této oblasti, které trápí Českou republiku. Jsou to nové druhy forem týrání dětí, s kterými máme problém, jak tyto formy týrání rozklíčovat, jak vlastně spolupracovat s tou rodinou a jak ovlivnit tento trend. Jedná se o psychické týrání dětí, ale jedná se o děti, které jsou svědky domácího týrání. Jedná se i o děti, které se stávají obětí komerčního sexuálního zneužívání. Ráda bych uvedla, že důležitým aspektem ochrany dětí a rodiny je spolupráce všech složek, které disponují určitými zdroji pomoci. Nelze tuto pomoc pouze vztahovat na státní instituce. Tudíž kromě orgánů státní správy je zapotřebí navázat úzkou spolupráci s orgány samosprávy a samozřejmě s neziskovým sektorem, s neziskovými organizacemi. V České republice se podílí na ochraně ohrožených dětí na základě pověření k výkonu

sociálně právní ochrany dětí více než 200 organizací. Řada z nich přitom pracuje na principu dobrovolnictví, které zaručuje skutečné nasazení a vztah k pomáhající profesi. Z mé strany veliké díky za tuto pomoc od neziskového sektoru. Uvědomujeme si, že sociální práce v moderní době má v České republice poměrně krátké trvání a čeká nás spousta úkolů, kterým musíme čelit a musíme najít konkrétní řešení. Domnívám se, že i tato konference může přinést nové pohledy, o kterých jsme zatím nic netušili, a může nás navést právě na ty cesty, které nám pomohou řešit problematiku dětí, ale i rodiny. Na závěr bych vám chtěla popřát mnoho pracovních úspěchů a ráda bych se s vámi podělila v tom, že není zapotřebí vždy tvrdit, že máme veliké úspěchy, ale je zapotřebí i sdělit, to co jednotlivým resortům nebo zemím nejde a v tom, co nám nejde a neumíme najít i tu společnou pomoc a ten návod od těch ostatních zemí. A k tomu právě tato konference přispěje.

**Mgr. Katna Mirosława, předsedkyně Výboru
pro práva dětí, Varšava**

Dobrý den, srdečně vás vítám mým jménem jako předsedkyně naší organizace, ale také polské delegace, obzvláště srdečně děkuji organizátorům za to, že jsme se dnes mohli sejít, panu starostovi za pohostinnost v tomto překrásném městě, které jsme si bohužel ještě nemohli prohlédnout, ale už jsme si všimli, že to je překrásné město a třeba budeme mít večer chvilku čas, abychom si jej mohli prohlédnout. Jsme rádi, že můžeme být s vámi. Kolegyně a kolegové, my jsme společná skupina, která se věnuje této komplikované

problematice, dětem. Řeknu možná několik slov, jak funguje naše organizace, kterou dnes tady zastupují a jejíž předsedkyní jsem. Náš výbor ve Varšavě je nevládní organizace a nejstarší takovou organizací v Evropě. My jsme se zorganizovali v roce 1981, takže existujeme již 26 let. V současnosti máme 35 zastoupení a filialek v celé zemi. Jedno zastoupení je také v Jelenie Gore a ti to kolegové jsou zde také zastoupeni v hojném počtu. Předseda tohoto oddělení je pan Jozef Pawłowski, který sedí vepředu v předsednictvu. A chtěl bych vám také ještě sdělit, že naše oddělení v Jelenie Gore nás činí velice hrdými, protože je to nejstarší oddělení z celého Polska. Náš výbor tedy pracuje již 26 let a má za úkol pomáhat dětem v nejrůznějších situacích. V takových situacích, kdy dochází k tělesnému násilí, psychickému násilí, k sexuálnímu obtěžování anebo zneužívání. A co se týká této speciální problematiky, tak náš výbor v Polsku je na to specializován. Já asi nepopíšu toto všechno přesně, protože vy to všechno znáte, ale tyto intervenční úkoly plníme od začátku již 26 let. My podporujeme práva dětí v Polsku a na naši iniciativu vznikla konvence na ochranu práv dětí. A jsme velice hrdí na tuto konvenci, protože funguje v Polsku již 20 let a náš výbor existuje 26 let, takže víte, že to byl téměř náš začátek realizace konvence v naší zemi a polského práva. To nebylo nekomplikované a nebylo to tak jednoduché. Dospělí nechtěli uznat, že malé dítě má také svá práva a my dospělí rodiče a učitelé se musíme také těchto práv držet. Chci tím jenom říci, že my vlastně bychom měli mít vliv na sociální

mentalitu. Musíme se snažit o to, aby to, že z dítěte neuděláme člověka, ale to dítě už člověkem je. Je to taková slovní hříčka, ale přeci jen to je opravdu takový přístup k této problematice. A i nyní po 26-ti letech, kdy už v naší zemi působí další nevládní organizace, tak přesto jsme si udrželi velice dobrou pověst. Lobujeme ve vládě, ale také působíme na samosprávách u pedagogů, sociálních pracovníků a na učitele. Těší mne, že téma dnešního setkání je naučit se dobrým vztahům mezi rodiči a dětmi. Musíme se neustále učit tomu, jak být dobrým rodičem. Přeji nám všem přítomným, aby toto téma, které jsme si dali, mohlo být splněno a doufám, že další jednání budou uskutečněna. Je třeba se věnovat této problematice, protože chytrí rodiče jsou předpokladem pro chytré děti a pro lepší dětství. A měli bychom se naučit chápat situaci, že v některých městech může docházet k jevům, které vzbuzují znepokojení, že zjišťujeme, že může docházet také k násilí a k zanedbávání a někdy tito rodiče nevědí, jak být dobrými rodiči. A to právě je zapotřebí se naučit, to jak se stát dobrým rodičem. Co to vůbec znamená dobrý rodič, protože v mentalitě lidí si člověk myslí, že to je buď patologický jev, ale často rodiče si nemohou pomoci. Nevědí, co to je být dobrým rodičem. Polsky bych řekla, že místo, aby dítě vychovávali, tak je chovají, pěstují jako zvíře, nebo rostlinku. Prostě ho krmí, zásobují ho vodou a vitamíny, ale ve výchovném procesu, to, co dítě nejvíce potřebuje, mu nezprostředkují, tedy lásku, sounáležitost, blízkost, což je důležité pro jejich budoucí život - mít tuto psychologickou základnu. Proto náš výbor už po celé roky realizuje spoustu akcí. Představujeme jak se stát dobrým rodičem třeba i po rozvodu. Jak se chovat, když třeba dítě způsobuje problémy. Jak se mají rodiče zachovat. Nebo když jeden z rodičů není zase tak dobrý, takže tomuto úkolu se my jako výbor věnujeme. A v poslední době se velice specializujeme na takové ty rodinné mediace. To je nový úkol našeho výboru v této souvislosti a my v tomto rámci spolupracujeme s vládou, s ministerstvy a v poslední době také s Evropskou unií. A závěrem bych chtěla ještě říci, že to, co v našem výboru je už po celé roky vyšším cílem, nejsou problematické děti, ale jen problematictí dospělí. To bychom nikdy neměli ztrácet ze zřetele. Rodiče a učitelé by měli být více nakloněni této myšlence. Toto všechno vám přeji a doufám, že se vyskytnou ještě další možnosti, abychom si o tom mohli popovídat a diskutovat. Děkuji vám za pozornost.

Gerhard Schultes, člen představenstva Paritního charitativního sdružení, Zemský svaz Sasko e.V.

Vážené dámy vážení pánové, dovoluji mi, abych vás velice srdečně přivítal jménem zemského představenstva Paritního charitativního svazu v Sasku. Přeji vám všechno nejlepší a hodně úspěchů. Osobně jsem velice rád, že mohu být mezi vámi, protože příští středu budu přednášet na zasedání Německého svazu na ochranu dětí ve Zwickau. Bude to zasedání s obdobnou tematikou.

Když dne 21.12. budou dále otevírány hranice mezi našimi zeměmi, tak to má pro tuto konferenci malý význam, protože již dlouhou dobu jsme vzájemně praktikovali velice dobrou spolupráci bez hranic, která zajiště může být příkladná pro mnohé. A mohu

vám jen přát, abychom tuto spolupráci dále ještě prohlubovali a možné problémy, které by případně otevřením hranic vznikly, ještě lépe zvládali.

Přívětivost vůči dětem a rodině je téma, které nabývá na významu. Dříve to byly jen organizace jako např. svaz na ochranu dětí, nebo paritní svaz, nebo církve, které upozorňovaly na to, že nůžky mezi bohatými a chudými se stále více rozevírají a že čím dál tím více dětí se dostává do chudoby, a kde upozorňovaly, že se odehrává příliš mnoho násilí za zavřenými dveřmi. Ve stále větší míře se i politika zabývá tímto tématem a můžeme jen doufat, že politika se nebude snažit vynalézt jízdní kolo ještě jednou, nýbrž že politika doufá, že se může opírat o vaše výsledky z posledních let a tyto výsledky bude implementovat do politických struktur. Děkuji vám ještě jednou za to, že mohu být mezi vámi.

Přeji vám úspěšný průběh vaší konference a přeji, aby to co se zde bude vypracovávat, aby bylo patřičně uznáváno širokou veřejností a že mnozí budou následovat váš příklad.

Referáty

Ochrana dětí a rodiny v Sasku – Ke stavu realizace konvence OSN o právech dítěte

Dr. habil Jost Schönfelder, předseda Německého svazu na ochranu dětí - Zemský svaz Sasko e.V.

Ano, mé téma je přívětivost vůči dětem a rodině v Sasku ke stavu implementace úmluvy o právech dítěte. V roce 1989 byla, jak je známo, na iniciativu našich polských přátel schválena úmluva o právech dítěte Spojených národů. Německo ratifikovalo tuto úmluvu v roce 1992, což znamená, že letos máme 15. výročí ratifikace této úmluvy o právech dítěte. A touto ratifikací se Německo zavázalo práva dítěte zavést do ústavy, ale i implementovat do každodenní praxe.

Toto výročí je příležitostí se podívat zpět, co se stalo. Můžeme zaznamenat úspěchy, musíme ale i zmínit i kritické poznámky. Nejprve to příjemné, ty úspěchy. V roce 1992 jsme schválili nový zákon o pomoci dětem a mládeži, v němž ochrana práv a participační práva byla mnohem lépe zohledněna než v tom předešlém zákoně o pomoci mládeži. V rodinné legislativě došlo v minulých letech k úpravám, které umožňují účast dětí na rozhodování, která se jich týkají.

Důležitým mezníkem při implementaci práv dětí byla rovnost práv dětí narozených během manželství a mimomanželských. Bylo to zakotvení společné manželské péče, jakožto normální případ i v případě rozvodu a právo každého dítěte na to, že se může scházet jak s mámou, tak i s tátou a prarodiči. Stejně tomu je i v případě odloučení rodičů.

V roce 2000 jsme jakožto ochránci dětí uvítali právo dítěte na výchovu bez násilí, což bylo zakotveno v občanském zákoníku. Byl to dlouhodobě sledovaný cíl a byla snaha tuto úpravu implementovat tím, že byly zrozeny projekty „Silní rodiče-Silné děti“ a i „Telefonní linka pro rodiče“. Pak došlo k novelizaci zákona pomoci dětem a mládeži tím, že všichni, kteří se dozvídají o tom, že děti jsou ohroženy, jsou povinni něco proti tomu podniknout. Tyto úspěchy byly začátkem změněného společenského pohledu na dítě jakožto právní subjekt, jakožto i na přibývající akceptaci a nemůže nás to oklamat tím, že musíme zaznamenat i negativní vývoj a rovnost šancí při vývoji každého dítěte je ještě hodně daleko.

2,6 milionu dětí žije v Německu v chudobě. Podle studií OECD takové děti v žádné jiné zemi v Evropě nemají tak málo rovných šancí získat vyšší vzdělání než právě v Německu. 50% akademiků v

Německu ve věku na 40 let již nemá děti, protože pracovní podmínky se nedají sloučit s dětmi. Všechny sociologické průzkumy za posledních 5 let konstatují, že mýt dětí je největším rizikem chudoby v Německu.

Když se podíváme na výsledky spojené s docházkou, pak je vidět, že každé 4. dítě, které začne chodit do školy, si vyžádá zvláštní podporu nebo je nemocné. Nejmladší šetření institutu Robert-Koch-Institut pod názvem „Nemoc a zdraví dětí a mládeže“ upozorňují právě na tyto problémy zdravotního stavu dětí a mládeže.

Práva dítěte zatím v Německu nemají místo v naší ústavě a jenom nepatrný prostor v ústavách několika spolkových zemí. To se projevuje zejména v sociální legislativě. Zde děti dostávají podporu ne z důvodu, že jsou dětmi, ale protože jsou objektem péče rodičů, kteří podle současné interpretace ústavy vnímají práva a povinnosti jen nedostatečně.

Často zažíváme stigmatizaci nezaměstnaných rodičů, která se také přenáší na děti. Je jim vyčítáno, že nejsou pracovití a těmto rodičům je často připsána jediná vina pro tuto situaci. A tím je společenská odpovědnost přenesena na jednotlivé individuum.

Obávaná je tendence společnosti rozdělení se na chudé a bohaté. V posledních letech se tato situace zostřila, což vede k obavám jako u nás a co nás vedlo ke společnému stolu v rámci takového zasedání.

Proto bych chtěl položit otázku účastníkům z České republiky a Polska, co se stalo ve vašich zemích po ratifikaci úmluvy o právech dítěte. Zrovna jsme o tom něco slyšeli ve zdravotnici z Varšavy.

V Německu na spolkové úrovni máme celou řadu aktivit, které mají čelit této situaci. Na straně jedné bylo vytvořeno grémium pod vedením starého spolkového kancléře Romana Herzoga, které se angažuje pro fixaci práv dítěte v ústavě. Na straně druhé spolková vláda vytvořila národní akční plán pro Německo vyhovující potřebám dítěte, který klade priority do šesti okruhů:

- rovnost šancí vzdělávání dětí,
- podpora zdravého stylu života a zdravého životního prostředí pro děti,
- vyrůstání dětí bez násilí,
- účast dětí a mladých lidí na všech rozhodnutích jich se týkajících,
- přiměřený životní standard pro děti,
- mezinárodní závazky v rámci ochrany dětí.

Jelikož tento německý akční plán se zakládá na usnesení summitu EU v roce 2004, mohu vycházet z toho, že takové plány by měly existovat i v České republice a Polsku, že vznikly takové plány nebo že by měly vzniknout. Zajímalo by nás, zda je vám něco o tom známo. Takže ptám se kolegů z České republiky a Polska a jaký je stav věci. Jelikož žijeme v Německu ve federálním státě, platí pro nás implementace tohoto akčního plánu. Pro Německo jsou to vyhovující podmínky týkající se potřeb dětí a mládeže na úrovni svobodného státu Sasko.

A k tomu jsme si v rámci přípravy jednání s poslanci důležitých poslaneckých klubů hledali silné partnery. Vy jste dnes už slyšeli zástupce Paritního dobročinného svazu. On je jeden z našich partnerů a druhý je velice kompetentní a zainteresovaný německý svaz rodin. Při úsilí o společnost vyhovující potřebám dětí mládeže se jedná o tři podstatné věci:

- Prosazení úmluvy o právech dítěte jakožto součásti všeobecných lidských práv a jejich zakotvení do ústav.

- Změna paradigma od dítěte jako objektu péče na objekt práva. To nemůže být záležitostí pouze komunální správy, ale i případně ministerstva na úrovni země, nebo dokonce jen na úrovni charitativních organizací. Je to záležitost celé společnosti, protože žádný nositel odpovědnosti nezávisí na tom, kde sídlí, na kterém místě sedí, učiní rozhodnutí, které nesouvisí přímo nebo nepřímo s dětmi a s rodinami. V této souvislosti musí být samozřejmě také uvedena ekonomika v součinnosti všech zaměstnavatelů. Vy jako zaměstnavatelé utváříte pracovní podmínky, za nichž rodina a povolání jsou anebo nejsou slučitelné. Vy utváříte pracovní podmínky, za kterých je možné vychovávat děti, anebo je tomu zabraňováno, za kterých dítě znamená riziko chudoby anebo dítě znamená obohacení společnosti.
- Jelikož hospodářství už nepůsobí v národních hranicích, nýbrž je činné globalizované, musí být boj o společnost vyhovující potřebám dítěte globalizovaný a musí probíhat na mezinárodní úrovni.

Utváření společnosti vyhovující podmínkám a potřebám dětí a mládeže znamená nové myšlení v politice a v hospodářství a myslím si, že i my jako nezisková organizace můžeme k tomu přispět a naše konference je vlastně malým kamínkem v tom obrazu. Děkuji vám za vaši pozornost.

K vývoji projektu pro vzdělávání rodin „Silní rodiče – Silné děti“® v Ústeckém kraji

Mgr. Lenka Černá, ředitelka Dobrovolnického centra v Ústí n.L.

Dobrý den, ráda bych v úvodu svého příspěvku vzpomenula 14. ročník předchozí konference, který se odehrál na Krajském úřadu Ústeckého kraje pod záštitou pana hejtmána. Tento úvod činím proto, že jsem průběžně pana hejtmána informovala o vývoji našeho česko-polsko-německého partnerství. Velice se o výsledky našich aktivit zajímá a poslal krátkou písemnou zdravici. A já poprosím svoji kolegyni Andreu Hackovou, jestli by přednesla zdravici pana hejtmána.

Dovolu mi, abych vás pozdravil tímto prostřednictvím a zároveň se omluvil, že nemohu být přítomen vašemu výročnímu jednání, pracovní konferenci německých českých a polských partnerů v oblasti ochrany dětí v hraničním regionu. Věřím, že dnešní vzájemná výměna zkušeností, tak tomu mezi dobrými partnery bývá, povede v jednotlivých regionech německého, polského i českého přihraničí k ještě lepšímu porozumění náležitých témat i jejich praktické aplikaci. Základní hodnoty a práva týkající se ochrany dítěte si bezesporu zaslouží podporu široké veřejnosti včetně nás politiků. 15. mezinárodní výroční pracovní konference jistě spojí ty nejlepší zkušenosti uvedených zemí a budou zde také představeny aktuální projekty reflektující na konvenci OSN o právech dítěte. Osobně jsem

rád, že mezi účastníky konference jsou také zástupci ústeckého Dobrovolnického centra, o jehož aktivitách víme, že patří mezi ty, které by mnoha dalším mohly sloužit jako vzor. Byl bych rád, kdyby občanů s podobným postojem k životu v Ústeckém kraji přibývalo. Věřím, že v budoucnosti se dočkáme toho, že práce těchto lidí bude v naší republice stejně běžná, jako je tomu v zemích Evropské Unie nebo Spojených Státech Amerických. Ústecký kraj se snaží prostřednictvím různých programů podporovat aktivity, které přispívají k rozvoji občanské společnosti v našem regionu. Stejně tak pamatujeme na mladou generaci a lidi předškolního věku. Doba, v níž žijeme, je hektická a díky tomu se často bohužel setkáváme s faktem, že současná společnost postavila základní hodnoty, které se rovněž týkají dětí a rodiny do jiné roviny. Chce se mi věřit, že se to časem změní. Při procesu evropského sjednocování to považuji za adekvátní požadavek na každého jedince, na každého z nás. Vážené dámy a pánové, přeji vašemu jednání hodně úspěchů a do další práce přeji mnoho sil a elánu. Jiří Šulc, hejtmán Ústeckého kraje.

Takže ještě jednou mi dovoluť vás pozdravit jménem celého týmu zaměstnanců Dobrovolnického centra. Já bych ráda na začátku zmínila několik informací v bodech o navázání vůbec partnerství s Deutscher Kinderschutzbund a polskými partnery. Právě pan hejtmán byl na počátku toho, že když kolegové z DKSB přijeli na Ústecký kraj a hledali v České republice partnera, tak propojil oddělení sociálně právní ochrany dětí, předal informaci o vyhledání partnera na území Ústeckého kraje a podařilo se předat a zprostředkovat naše první setkání. Potom následovalo několik zdivočilostních

setkání v Drážďanech a v Ústí nad Labem, která postupně začínala nabývat obsahu, seznamovali jsme se navzájem s aktivitami, s programy, s vizemi a s hodnotami, které naše organizace sdílí a rozhodli se pokračovat v našich projektech. Následovala moje účast na 13. ročníku na konferenci v Jelenie Gore, kde jsem mohla vidět stejně jako dnes širokou síť partnerů, organizací a zájemců se k těmto tématům připojovat. Následoval 14. ročník u nás v Ústí nad Labem a paralelně v tomto čase již vznikl veliký projekt, který nese dlouhý název „Přeshraniční výměna projektů a další vzdělávání odborníků v oblasti práce podporující děti

a rodinu“. Nyní se nacházíme uprostřed tohoto projektu a odehrávají se prakticky takové aktivity, jako že komunikujeme s univerzitou Jana Evangelisty Purkyně o přenosu metodiky programu „Silní rodiče-Silné děti“ do Ústeckého kraje anebo se naši němečtí kolegové přijeli podívat na celý průběh školení dobrovolníků, kteří se věnují znevýhodněným dětem a mládeži v programu Kompas. Můj příspěvek má být ale zaměřen na to, jak jsme postoupili po roce v implementaci programu „Silní rodiče-Silné děti“ do Ústeckého kraje. Takovým prvním a rozhodujícím prvkem pro odstartování spolupráce bylo setkání s autorkou metodiky Paulou Honkanen, která s námi strávila několik hodin, a právě jsme si povídali o tom, jestli hodnoty a vize, které sdílí a prezentuje naše organizace, se slučují s hodnotami a s cíli programu „Silní rodiče-Silné děti“. Protože jsme zjistili, že tyto věci jsou slučitelné, začali jsme pracovat na tom, abychom přeložili metodické materiály a uspořádali jsme takové první setkání 14. specialistů z Ústeckého kraje, kteří se seznámili s metodami a technikami, které v programu „Silní

rodiče-Silné děti“ se používají. Někteří z vás jsou dnes tady a jsem ráda, že tato spolupráce pokračuje dál. Paralelně vedle toho Dobrovolnické centrum iniciovalo vznik tzv. Rady dobrovolnických center regionu Severozápad, což je síť organizací, se kterými se setkáváme jednou za dva měsíce a připravujeme, kde by do budoucna mohla tato vzdělávací centra pro program „Silní rodiče-Silné děti“ v Ústeckém a Karlovarském kraji začít působit. V září 2007 nastoupila do pozice koordinátorky v dobrovolnickém centru právě Andrea Hacková, která má na starosti nejenom svolat tuto dnešní konferenci, ale od ledna 2008 začne připravovat 2 specializované první kurzy pro budoucí školitele, tak abychom vyškolili prvních 20 až 30 specialistů, kteří začnou vést své první rodičovské skupiny. Takovým praktickým krokem bylo také zpracování malého projektu na Ministerstvu práce a sociálních věcí na rok 2007, který finančně podpoří a posílí ty cesty, které v roce 2008 jako implementačním roce chceme zahájit. A v prosinci tohoto roku budeme s Deutscher Kinderschutzbund sedět a velice pečlivě a podrobně plánovat kroky těchto prvních dvou školení školitelů, budoucích trenérů a vedoucích rodičovských skupin. My stejně jako vy v této chvíli čekáme na dokončení přeložení metodiky k programu „Silní rodiče-Silné děti“, protože jsou ve finální fázi u překladatelky a já jsem moc ráda, že pan doktor Slavík, který je dnes mezi námi, mě upozornil na to, že nestačí pouze ten materiál přeložit, ale ten rok 2008 se budeme velmi intenzivně věnovat tomu, abychom ten metodický materiál ještě doopravili podle českých podmínek právě při těch dvou školitelských pilotních skupinách. Už jen překlad toho letáčku ukázal, že přeci jenom přenést text z jedné země do druhé vyžaduje úpravu a péči odborníka. Možná se vám popisované kroky zdají malé, ale já jsem se od svých německých kolegů naučila postupovat velice pomalu, pečlivě zvažovat, co bude následovat, a dívat se hodně dopředu, abychom neopomenuli důležité a vyhnuli se zbytečným chybám. Tato spolupráce, jak vidíte, není postavena pouze na jednom projektu, na který se nám podařilo získat finanční prostředky, ale vytváří perspektivu pro dva až tři navazující projekty a rozšiřování programu. A to je náš cíl do celé České Republiky. Tímto bych uzavřela svůj vstup okolo implementace programu „Silní rodiče-Silné děti“ do Ústeckého kraje a spolu s vámi se budu těšit na brzy přeloženou metodiku. Děkuji.

Nové metody vzdělávání rodičů

PaedDr. Michal Slavík, Pedagogická Fakulta Univerzity J. E. Purkyně Ústí n. L.

Děkuji za slovo. Dámy a pánové, samozřejmě děkuji za tu poklonu, kterou mi jak paní magistra Černá, tak i pan doktor udělili. Já jsem velice rád, že mohu za pedagogickou fakultu, konkrétně tedy za katedru pedagogiky vystoupit a přednést jeden z úkolů, na kterém naše katedra respektive já v rámci své habilitace pracuji.

Navážu i na paní kolegyni z Polska, která zde hovořila o mediacích a sice jsem svůj příspěvek

nazval „Nové metody při vzdělávání rodin“, ale dá se říci, že právě pracujeme s prvkem mediace. Já vám v krátkosti než úplně začnu, právě s akcentem vzdělávání rodin a školských institucí řeknu něco málo o mediaci.

Mediace tedy jaksi v našem právním pojetí byla zařazena v život prvním lednem 2001, kdy byla oficiálně probační a mediační služba zavedena. Mediace jako taková byla tedy zakotvena do trestního řízení. Já jsem se tím inspiroval a přenesl jsem ho volně, v obecné rovině, do pedagogického vzdělávacího procesu.

Co to vůbec mediace je? Můžeme ji chápat jako zprostředkování, či nestranná komunikace, doprovázení, řešení jakéhokoliv sporu. Tím mediátorem, či komunikátorem je vyškolený pracovník, který ovládá techniky řeči a techniky při řešení konfliktů, při vyjednávání jako takovém. V tom trestním pojetí je to samozřejmě narovnání konfliktu, vztahu mezi pachatelem a obětí. Je určitě důležité říci, že zapojení do tohoto procesu z obou stran je dobrovolné. Čili nemůžeme žádnou ze stran nutit, aby se do toho procesu zapojila nějakým způsobem násilně. Toto vyjednávání pochopitelně při trestním řízení umožňuje jak pachateli, tak oběti vykomunikovat, proč vlastně ke konfliktní situaci, k trestnému činu došlo.

To samé může nastat při konfliktu ve škole. Mediace pochopitelně tím, že přichází následně rychle po konfliktu, nabízí rychlé řešení a řešení efektivní. Nyní něco k roli mediátora. Mediátor tedy nestranně usměrňuje komunikaci, vyváženě dává prostor každé ze stran, aby se vyjádřila ke konfliktní situaci, a jaksi nestranně řídí a posunuje komunikaci ke vztahu od konfliktu k řešení.

V rychlosti k pravidlům mediace. Mediace tedy, jak už jsem řekl, je dobrovolná a výsledkem by mohla být dohoda o vyřešení toho sporu. Řešením může být i nedohoda, čili strany se mohou rozejít s tím, že tedy dohoda není možná.

Prvním krokem k zahájení mediace, tak jak ji chápeme v České republice, je tedy podnět. V trestním řízení to většinou bývá podnět od orgánů činných v trestním řízení, čili policie, státního zastupitelství nebo soudu. Může však do toho vstoupit i sám obviněný, kdy sám chce vyřešit svůj trestní konflikt, anebo poškozená strana. Před tím než dojde k samotnému aktu mediace, tak se zvlášť setkáváme s jednou a následně druhou stranou, kdy si ověřujeme, že jsou k mediaci připraveni. Vysvětlujeme jim podstatu mediace, co bude všechno následovat a jaké to může mít potom následky a čím to může končit. Pokud by se strany nechtěly přímo sejít, z očí do očí si jaksi vysvětlit ten svůj konflikt, tak nabízíme tzv. fakultativní mediaci, zprostředkovanou. To znamená, že jednání probíhá s mediátorem a mediátor potom tlumočí názor druhé straně. Pokud dojde k vzájemné dohodě, tak to má při trestním řízení samozřejmě právní důsledky pro obviněného i pro poškozeného, čili může nastat nějaký odklon od trestního řízení, ať už narovnáním, či podmíněným zastavením trestního stíhání. Vždy je ale vypracována dohoda. A na základě dohody samozřejmě i potom dochází k plnění nebo kontrolování plnění této dohody.

Já jsem tento model rozpracoval pro mediaci školní. Při ověřování tohoto modelu jsme oslovili ředitele různých typů škol na okrese Děčín, ať už jsou to základní, střední školy, nebo střední odborná učiliště, kde jsme doporučili zřizovatelům škol, aby vlastně udělali platformu pro řešení konfliktů při vedení školy. Čili tato platforma je tvořena rodiči, vedením školy, učitelským sborem a zletilými, či nezletilými žáky. Tato platforma se zabývá konflikty mezi učiteli a vedením, rodiči a školou, školou a obcí anebo potom na té nižší úrovni mezi učiteli a žáky navzájem, tzv. vrstevnickými mediacemi.

Při ověřování jsem se tedy pustil především do té role konfliktu mezi školou a rodinou. Ten mechanismus je takový, že školní samospráva vybere na základě doporučení a voleb zástupce rodičů a pedagogů. Tady upozorňuji, že ten pedagog by neměl být ve vedení školy. Měl by se těšit obecnému uznání, jak mezi učiteli, tak mezi žáky. Po tomto aktu zvolení dvou zástupců projdou vzdělávacím kurzem mediace a jejich zavádění do praxe trvá 2 měsíce, stejně jako školení. Při zavádění do praxe jsou kontrolováni supervizorem, který reflektuje ten proces mediace. Velkou možností nejen při řešení konfliktů mezi rodiči a školou, zde vidíme při řešení konfliktů, které zasahují do interkulturního vzdělávání, či odlišností. Velký prostor je zde při šikaně a jiných negativních sociálně patologických jevech.

Za dobu tohoto ověřování, které je zhruba roční, bylo provedeno 67 mediací. Z toho 54 bylo celkem vyřešeno smírně. Tedy mediace dopadla dohodou mezi stranami a dochází tam ke kontrole naplňování výstupů. 13 případů nedopadlo smírně, byly tak závažného charakteru, že vykazovaly známky provinění, čili trestního jednání a zde byly postoupeny orgánům činným v trestním řízení, které konaly v jejich kompetenci. Při těchto 13 případech ale vůbec není vyloučeno, aby škola a tato platforma pro řešení konfliktů spolupracovala, dejme tomu, s probační mediační službou České republiky, či orgány sociálně právní ochrany dětí.

Jednání mezi institucí a rodinou spouštíme při těch komplikovanějších konfliktů. Nejsou to ty běžné konflikty, které běžně nastávají. Já vám zanedlouho řeknu jeden z takových obyčejných případů, které jsme řešili, a na tom uvidíte, jak to zhruba probíhá.

Jedná se tedy o případ žáka 7. ročníku, který již podruhé opakuje tuto třídu, protože jaksi propadl. Krom toho, že nestačil učivu, tak měl úžasnou zálibu v tom, že trýznil své spolužáky. Šikanoval je, vyrušoval při hodinách, prostě celkově to byl „přínos“ pro celou školu. Rodiče tedy jaksi částečně uznávali, že jejich dítě je darebákem, ale viděli to spíše jako, že učitelka si na žáka zasedla, a ředitel školy, že v tomto trendu pokračoval. Nešťěstím pro celý tento konflikt bylo, že ředitel školy již učil oba rodiče tohoto žáka. To znamená, že projektoval do této situace zkušenost z mnoha let minulých a to negativních tedy s oběma rodiči. Na tomto základě tedy, kdy jednání vlastně nebylo možné díky osobní averzi obou stran, tak rodiče požádali o jednání zprostředkované, tedy díky mediátorovi. Byla dohodnuta schůzka, čas a začala probíhat mediace, kdy jsme se od samotného problému dostávali k řešení, jak tedy pracovat s tím žákem, aby netrýznil své spolužáky, aby se tedy choval při vyučování podle představ učitelů a především aby tedy byl pro něj z toho přínos. Nejprve tedy zahájil svůj projev zástupce školy, který popsal problém, který jim nejvíce při jednání vadil. To samé potom samozřejmě absolvovali rodiče. V rámci toho jednání se tedy dostali ke kompromisu a výsledkem byla dohoda, která mimo jiné obsahovala, že hoch bude zařazen do střediska výchovné péče, kde mu pomohou s výchovnými problémy. Dále byl zařazen do péče pedagogicko-psychologické poradny, kde pomáhali rodičům s domácí přípravou, nebo jak se má dítě připravovat doma na vyučování tak, aby bylo připraveno. Dále bylo doporučeno smysluplné využití volného času toho chlapce. A ta nejdůležitější věc byla, že obě strany se zavázaly participovat na naplňování těchto základních bodů.

Chtěl jsem tedy na tomto jednoduchém případě ukázat, že pomocí mediace lze řešit závažné trestné činy, ale že se jim dá vyřešit i problém ve škole, kde se učí rodiče, ale že mohou i instituce komunikovat mezi sebou, zvládat komunikační techniky, krizového konfliktu nebo krizového řízení a že to je jedna z cest, jak předcházet, nebo jak řešit konflikty, když už nastanou. Není to samozřejmě

všespásná myšlenka. Je nám jasné, že nemůže uspět ve všech těch případech, které nastávají, ale může přispět k tomu, aby se konflikty řešily smírnou cestou. Děkuji vám za pozornost.

Ke stavu implementace českého programu na poradenství rodin KOMPAS ve Svazech na ochranu dětí v Sasku

Wenke Röhner, M.A.pol., Svaz na ochranu dětí, Zemský svaz Sasko (DKSB-LV Sachsen e.V.)

Takže mi nyní přísluší vás seznámit s programem Kompas a o stavu jeho implementace v Sasku. Program Kompas je součástí německo-českého projektu mezi Svazem na ochranu dětí Zemského svazu Sasko a Dobrovolnickým centrem v Ústí nad Labem. Tento projekt, který má hezké dlouhé jméno „Přeshraniční výměna projektů a expertů v oblasti sociální práce na podporu dětí a rodiny“. My jsme nejdříve zvažovali a pak jsme se rozhodli nalézt kratší formu a nazvat to „Učit se jeden od druhého“.

Projekt „Učit se jeden od druhého“ se skládá se ze dvou modulů a trvá od 01. 10. 2006 do 30. 06. 2008. První modul je takový model partnerů a organizací. Na druhé straně máme model dalšího vzdělávání. U organizačního modelu jde o to, že jsme se vzájemně poznávali mezi organizacemi, představili jsme si navzájem projekty a seznámili se s obsahy naší činnosti. Jeho součástí je také to, že na našich pracovních a koordinačních schůzkách společně plánujeme projekty, další vzdělávání, konference a také děláme předběžná vyhodnocení. Druhý modul obsahuje implementaci programu „Silní rodiče-Silné děti“ v České republice a na druhé straně implementaci programu Kompas v Sasku. S obsahem obou modulů se setkáme celkem na 3 našich konferencích, které se během projektové fáze uskuteční. Jedná se o: 14. a 15. výroční pracovní konferenci a pak se bude konat závěrečná konference v květnu 2008, protože náš projekt končí v červnu 2008.

Nyní k programu Kompas jako takovému. Kompas je nízkoprahový preventivní program. V rámci programu se setkává skupina 6-ti dětí s 2 dobrovolníky a to jednou týdně po dobu 5-ti měsíců. Program Kompas je doplněním stávající nabídky pro rodiny a děti. Široké skupině znevýhodněných dětí a mládeže má být nabídnuto smysluplné realizování volného času a měli by mít možnost navázat sociální kontakty.

Na druhé straně pak máme dobrovolníky, kteří v rámci řízení této skupiny vykonávají svou praxi. Měli by vyvíjet svůj potenciál a měli by toto vše také být schopni ověřit. Krátce k obsahu Kompasu. Jak už jsem řekla, tak jednou za týden se na dvě hodiny setkává skupinka 6-ti dětí se dvěma dobrovolníky a v programu těchto setkání se uskutečňují různé hry, dělají se výlety, konají se soutěže a další aktivity. Cílem je především zlepšit sociální dovednosti těchto podílejících se dětí. Současně děti mohou představit své zájmy, vkládat je do programu a tito dobrovolní pracovníci se snaží jejich zájmy také do programu zapracovat.

Strukturu tohoto programu si já představuji jako takovou variantu, jak bychom se mohli prezentovat v místním a okresním svazu sdružení, takže tento svaz sdružení musí nejprve zajistit koordinátora. Úkoly této osoby jsou velice rozmanité. Koordinátor má odpovědnost za celou organizaci a práci s veřejností, takže musí nalézt dobrovolníky, musí navazovat kontakty k rodinám, musí budovat sítě a vést jednání s rodiči a dětmi. Dále připravuje předběžná přípravná setkání, představuje supervize, musí vést celou dokumentaci a tato osoba je odpovědná za všechny problémy, které se v Kompasů mohou vyskytnout.

Řekněme, že se tedy utvoří takováto skupina v rámci Kompasů. Patříčně vyškoleni jsou minimálně 4 dobrovolní pracovníci. Sestaví se tým včetně dvou dobrovolníků, další 2 dobrovolníci slouží jako podpůrný tým, který 2 hlavní dobrovolníky podporuje. Takže když se konají velké akce jako třeba vánoční oslavy, pak tento tým pomáhá, vše připravuje, nebo když nějaký dobrovolník vypadne třeba z důvodu nemoci, tak ho některý člen podpůrného týmu zastoupí. Tým dobrovolníků se pak stará o 6 dětí. Jak již bylo řečeno jednou týdně. Z venku je jejich činnost ovlivňována dvěma faktory. My externě obstaráváme školení, vzdělávání těchto dobrovolníků a supervize se také konají externě. K cílovým skupinám, jaké děti chceme oslovit. Jedná se hlavně o rodiny s dětmi od 6-ti do 15-ti let, které oslovujeme, přičemž se orientujeme na děti hlavně od 10-ti let prioritně. Děti samotné mají mnoho problémů. Jsou to znevýhodněné děti, děti s dyslexií nebo děti, které mají problémy ve škole, jsou outsidersy, kteří byli vystaveni šikaně spolužáků, děti ze sociálně slabých rodin, děti s narušenými komunikačními schopnostmi, děti z jiných etnických skupin, které jsou znevýhodněné jazykově i kulturně, děti s traumatickými zážitky, děti z dětských domovů atd. Tento seznam by byl velice dlouhý. A jaké cíle má Kompas? Za prvé by měl podpořit sociální kompetence. To znamená, děti se mají naučit řešit konflikty bez násilí, komunikativně, být ochotné ke kompromisu a respektovat i druhé a jejich názor. Mělo by být posíleno jejich sebevědomí a sebedůvěra. Dále je program zaměřen na participaci a pochopení demokracie a podporu integrace dětí do tohoto programu. Dětem by měly být zprostředkovávány hodnoty jako je respekt, sebeúcta, přátelství, důvěra. Tyto děti by se měly od dobrovolníků dozvědět také o participaci, o komunikaci a orientaci na různé zdroje. Děti by měly být integrovány do skupiny a mělo by jim být umožněno smysluplné trávení volného času.

Nyní přejdu k aktuálnímu stavu, co jsme doposud uskutečnili. Pořádali jsme různé informační akce o programu Kompas, podíleli jsme se na školení českých dobrovolníků v Ústí nad Labem, seznámili jsme se s českou koncepcí a evaluací, nechali jsme ji přeložit a konalo se první zasedání saské skupiny Kompas. Možná bych měla také zmínit. Našli jsme 4 místní a okresní svazy, které se o to zajímají. Za prvé je to místní sdružení Radebeul, pak místní sdružení Plavno, potom Kamenz a Aue-Schwarzenberg.

A co právě nyní realizujeme? Vyvíjíme koncept pro Sasko a udržujeme naše kontakty k partnerům pro evaluaci, financování a realizaci projektů. A co ještě letos plánujeme? Do léta roku 2008 by měli být vyškoleni koordinátoři a dobrovolníci. A nyní bych chtěla předat slovo mé české spolureferentce Kláře Vičkové.

**Mgr. Klára Vlčková, Dobrovolnické centrum
Ústí n.L.**

Ráda bych pouze doplnila některé informace z naší strany o Kompas, co se u nás změnilo. Došlo ke změnám v rámci zákonů, které jsou nové, také v rámci evaluace, o které tu ještě nebyla zmínka. Program Kompas v České republice je především sociálně preventivní volnočasový program tzn., že se snaží předcházet vzniku sociálně patologických jevů dětí. Je to sociálně aktivizační služba pro rodiny s dětmi. Také je registrována podle nového zákona. Zároveň je to akreditovaný program pro dobrovolnické služby.

Program Kompas je realizován v Dobrovolnickém centru od roku 2004 a od této doby vzniklo již 16 skupin. Celkem jsme zapojili do programu 42 dobrovolníků, kteří prošli speciálním školením. Ti se věnovali celkem stovce dětí s nejrůznějšími problémy. Někteří z těchto dobrovolníků, kteří se v současné nebo minulé době zapojili do programu Kompas, sedí mezi námi, takže možná poprosím, jestli byste na nás nemohli alespoň mávnout a tímto vám chci poděkovat. Děvčata, nebojte se. Tak a já budu pokračovat. Děvčata se trochu bojí, takže na vás moc mávat nebudou.

Nyní k tomu, co jste již slyšeli, jen k tomu základnímu, kdy právě dva proškolení dobrovolníci se věnují skupince dětí jednou týdně na dvě hodiny po dobu pěti měsíců. Společně s dětmi plánují, co na schůzkách budou dělat, a snaží se, aby tyto plány vycházely ze zájmů a potřeb dětí. Tyto základní informace opakuji i proto, aby bylo rozumět obrázkům, které nyní vidíte. Je to skupinka „kompasáků“. Hned na vrchním obrázku máme jednu z dobrovolnic, která sedí vzadu ve žlutém svetru, která na vás nechtěla zamávat. Věnovala se skupince šesti dětí v první polovině roku 2007. Další obrázek máme z naší společné akce v zoologické zahradě. Další dva obrázky jsou z naší klubovny v Dobrovolnickém centru.

Důležité je hodnocení. Víme, že z teorie etopedie nebo pedagogiky volného času, když dětem umožníme smysluplně trávit volný čas, víme, že to ovlivní jejich hodnoty, zájmy, to co v budoucnosti budou dělat. My hledáme, do jaké míry právě program Kompas ovlivní chování našich dětí z rizikového prostředí.

K evaluaci tohoto programu jsme užili metodu, kterou používá i program 5P v České republice a to metodu dotazníkovou tzv. metodu POE. Tato metoda je považována za kvalitní a dosud nepřekonanou v hodnocení takovýchto projektů nebo programů a na jejím vzniku se podílela až stovka odborníků.

Tato metoda se ptá po změnách, které nastanou za to období, co dítě bylo zapojené do programu. Zjišťuje jak změny pozitivní, tak i změny negativní. Na obrázcích nyní můžete vidět, jak vychází změny ve vztahu dítěte k rodině. Jsou to tedy 24 procent a 8 procent o něco lepší a mnohem lepší jsou vztahy dítěte s rodinou, když je dítě 5 měsíců zapojeno do programu Kompas. Procentuálně jsou to výsledky, které již nejsou zanedbatelné. Velice se také posiluje důvěra dětí v sebe samotné. Až u poloviny dětí se lepší a u celé pětiny dětí je sebedůvěra mnohem lepší. Často tyto děti, které neuspějí ve velikých kolektivech, v tomto malé kolektivu zažívají úspěch úplně poprvé a ocenění právě

těmi ostatními vrstevníky. Tou malou skupinou se zlepšuje nejenom vztah k dospělým, kdy tam mají dva různé typy vedoucích dobrovolníků, ale také vztah k vrstevníkům, kterým potom zlepšuje situaci ve škole a pomáhá i k tomu, že se jejich přístup ke škole mění.

K současné době bych mohla ještě říci k programu Kompas, že je evidován na úřadu průmyslového vlastnictví a je v procesu získávání ochranné známky a že o tento program není tedy zájem jenom ze strany Německa, ale i v dalších městech a mě samotnou tento zájem velice těší, protože tento program je pro mě způsob primární prevence a vždy je lepší problém u dětí předcházet, než je vůbec nechat vzniknout.

Nyní vidíte na posledním snímku kontaktní údaje na mě. Je možné se se mnou spojit, navázat kontakt s Dobrovolnickým centrem. Vaše dotazy nebo připomínky vždy rádi přivítáme. Takže přeji příjemné odpoledne a já se s vámi loučím.

Zpráva o zkušenostech s německo-českým projektem na výměnu dětí a mládeže TANDEM Regensburg (Řezno) a Plzeň

Thomas Rudner, ředitel kanceláře pro TANDEM Regensburg (Řezno)

Vážené dámy, vážení pánové, vážený pane doktore Zschache. Nejprve mi dovolu, abych vám velice srdečně poděkoval za pozvání.

V tandemu máme různé oblasti činnosti, které jsou zajímavé pro Německý svaz na ochranu dětí. Německý svaz na ochranu dětí je u nás také žadatelem. Jakožto vedoucí koordinačního centra

bych vám chtěl v dalších 15-20 minutách představit to, co děláme, kdo jsme a možná, že bych vám chtěl dát onen podnět, kde můžete svým místním nebo okresním sdružením reagovat na nabídky nebo na možnosti ještě více než doposud a jak můžete vyvinout spolupráci s koordinačním centrem českoněmeckých výměn mládeže.

Nejdříve Vás seznámím s naší celkovou činností a pak se soustředím na jeden projekt, který je v oblasti mateřských škol velice důležitým projektem, protože tento projekt je možná i trochu nezvyklý. Tandem, koordinační centrum česko-německých výměn mládeže, bylo založeno před deseti lety. Existujeme v Plzni v České republice a v Regensburgu v Německu.

Naším hlavním úkolem je podpora výměny mládeže mezi oběma zeměmi. A když se podíváme na to, jak jsme strukturováni, tak musím říci, že jsme zařízením spolku, jehož zřizovatelem je bavorská mládežnická organizace. My jsme zařízením Svobodných států Bavorsko a Sasko a oba dva státy se podílely na financování. Tandem v Plzni je zařízením českého Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a zřizovatelem je Západočeská univerzita v Plzni. Působíme v celém Německu a i přeshraničně.

Nejsme činní pouze v Bavorsku a Sasku. Z 60 procent jsme financováni spolkovou vládou jako Ministerstvem pro mládež, na 30 procent Svobodným státem Bavorsko a na 10 procent Svobodným

státem Sasko. A máme i možnost žádat o zvláštní prostředky z České republiky v rámci Plánu pro děti a mládež a tyto nabídnout dodatečně. Jedná se o nabídky, které se netýkají jen opatření zřizovatelů, ale i vlastních projektů menších a větších.

Kancelář v Plzni je ze 100 procent finančně podporována ze strany českého Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Tím jsou ještě více odkázáni čerpat podporu i z jiných zdrojů.

Když se podíváme na úkoly, tak naším hlavním úkolem je finanční podpora výměnných projektů. Z pověření spolkové vlády provádíme veškerou správu podpůrných prostředků pro českoněmeckou výměnu mládeže a všechny žádosti, které probíhají přes centrální místa, jsou námi schvalovány a stejně tak vydáváme peníze. To je náš hlavní úkol v oblasti mimoškolního vzdělávání, takže projekt školní výměny nesmíme podporovat, jen mimoškolní výměnu. Druhý úkol je poskytování informací a poradenství pro ty, kteří od nás chtějí získat finanční prostředky. Informace v oblasti českoněmeckých výměn mládeže provádíme častěji. Třeba u potenciálních zřizovatelů pro výměnná opatření nebo u podnikatelů, kteří organizují pracovní stáže. Máme opravdu velký počet poptávek a samozřejmě poskytujeme poradenské služby těm, kteří chtějí vyčerpat finanční podporu. Nabízíme semináře a akce dalšího vzdělávání a ten kdo chce navázat kontakty s druhou stranou, se může obrátit na nás. Máme tzv. kontaktní burzu, která je podporována počítačem a můžeme poměrně rychle, pokud je na straně druhé zájem, poskytnout pomoc při vzniku partnerství. A máme i vlastní podpůrné dotační programy a o tom budu hovořit později. Německo-česká setkání mládeže, o tom jsem již hovořil, takže my spravujeme tyto finanční prostředky, zatímco naše kancelář v Plzni nevydává vlastní podpůrné prostředky. Plzeňští zástupci jsou zastoupeni v této komisi u ministerstva a mohou rozhodovat a tím mají větší šanci na úspěch.

Zde vám dám malý přehled organizací, které poskytují peníze. Většina z vás je bude znát. Ze všech těchto institucí, ministerstev, agentur EU pobíráme dodatečné finanční prostředky, respektive prostředky pro naši vlastní činnost; kromě toho, co máme k dispozici stále. Ještě jednou k tématu poskytování informací a poradenství.

Co se týče poskytování pomoci poskytování informací, jsme vyvinuli celou řadu publikací. Výběr jsem vám přivezl, máte to k dispozici v předsálí. Naším hitem v publikacích je českoněmecký jazykový průvodce pro setkávání mládeže do kapsy. Tento průvodce neobsahuje jen nejdůležitější slova, ale to nebo oné upozornění týkající se interkulturních otázek, nebo jak je možnost se naučit jazyku takovému, který se zdá strašně moc těžký. K tomu máme i metody, které jsou také tam vytištěny, máme i jiné nabídky jako příručku pro praxi nebo informace o školní práci nebo práci s mládeží, nebo máme i jiná media (cd, dvd atd.). Je možné se na nás obrátit s prosbou o poskytování pravidelného newsletteru. Tento newsletter jsme museli pozměnit a mezitím už máme 2000 lidí, kteří se nechají od nás informovat. Oblast dalšího vzdělávání je poskytována zejména formou seminářů a tzv. partnerských burz a zasedání. Kurzy dalšího vzdělávání se týkají hlavně metody jazykové animace, kde se snažíme mladé lidi dovést k tomu, aby pro setkávání mládeže, pro pracovní stáže nebo v oblasti výměn mateřských školek podporovali první kroky při osvojování cizího jazyka. Z mého pohledu je to jeden z nejdůležitějších a nejzajímavějších projektů v oblasti učení se jazyku. Je to velice úspěšné. Rád bych vám někoho přivezl, kdo je schopen toto dělat, ale myslím si, že na to je váš program již příliš plný.

Takto vypadá naše webová stránka. To je tzv. kontaktní burza, nebo burza partnerů. Máme kolegyně, které tyto stránky spravují. Pracují u nás několik hodin v týdnu. Tam je možné poměrně přehledně najít, kde je někdo, kdo by se mohl zajímat o mě nebo kde je někdo, kdo by se mohl zajímat o mou organizaci. K programům, které ještě máme, máme možnost hospitovat v druhé zemi. Tento program má název „Učit se jeden od druhého“. Jedním z nejdůležitějších programů je výměna praktikantů v oblasti profesního vzdělávání. To jsou dobrovolné profesní stáže. Jsme velice dobře finančně podpořeny Česko-německým fondem budoucnosti a program, o němž se ještě budu zmiňovat („Od malička“). V tomto programu podporujeme spolupráci a setkávání dětí v předškolním věku podél státních hranic jak v České republice, tak i v Německu. Máme ještě projekt dobrovolníků a naše další nabídky jsou ty, že podporujeme i Českoněmecké fórum mládeže. Iniciovali jsme toto fórum i v minulosti a doprovázíme toto fórum po dobu dvou let. Opět budeme iniciovat junior tým, kde chceme získat bývalé členy mládežnického fóra, aby pečovali o veletrh.

Máme tzv. Mládežnický portál, kde se dva dobrovolníci starají o to, aby všechny články, které jsou napsány, byly vyvěšeny také do internetu. To běží velice dobře. O jazykové animaci jsem už něco řekl a také zajišťujeme interkulturní komunikaci. Máme řadu dalších vzdělávání. Dlouhou dobu byly odborné síly vyškoleny v oblasti interkulturní komunikace, se speciálním zaměřením na českoněmeckou konverzaci.

Teď ještě jednou zvlášť k programu Od malička. Program byl zahájen loni v březnu. Hlavním cílem bylo to, že jsme chtěli organizovat pravidelná setkání mezi českými a německými dětmi mladšími šesti let a umožnit podporu stávajícím projektům a abychom mohli také iniciovat nové projekty, které mají šanci probíhat po delší dobu. K tomu je samozřejmě také zapotřebí provést public relations a i tento cíl byl poměrně dobře realizován. Všude tam, kde jsme měli nějakou informační akci, je akce velice dobře vnímána ze strany tisku i ze strany politiky, protože politici činnosti s dětmi vždy vítají.

Zde máme takový přehled o pohraničních okresech. Jsou to jak saské, tak i bavorské zemské okresy na německé straně od Pasova až po Žitavu a na české straně jsou také uvedeny příslušné okresy. Jsme podporováni z prostředků nadace Roberta Bosche, tzn., že zprostředkováváme tyto prostředky mateřským školám. Ty mohou zažádat až o 500 euro na každé 3 měsíce a do roka mohou podat 4 žádosti. Pokud někdo zmešká termín, nevádí, o čtvrt roku později mohou podat další žádost. Celkem jsme již schválili 60 žádostí. V březnu loňského roku jsme začali, teď již máme listopad 2007 a máme ještě jedno kolo. Dá se vycházet z toho, že 15 dalších žádostí schválíme, takže já to považuji za dobrou věc. Mohlo by jich být trochu více na české straně a na druhé straně v Bavorsku také ještě trochu více. Zde se prostředky více soustřeďují na Sasko na německé straně, protože existuje dobrá spolupráce s českou stranou. Je vidět, že ty dotační prostředky, které jsou z nadace Roberta Bosche, nebyly rovnoměrně rozděleny v České republice a v Německu, ale byly rozděleny podle žádostí. Můžeme vidět, že z Bavorska bylo pouze 10 žádostí. Důvody mohou být různé, ale to bych nechtěl ani rozvádět. Jsme tady v Sasku a dá se říci, že je velice zřetelné, že je zde už delší dobu námi iniciováno a máme dobré vztahy s mateřskými zařízeními v Sasku i v České republice nebo opačně. Zde jsou uvedeny vládní kraje, od Chemnitz a Drážďan jsou asi stejné a v České republice probíhá činnost na území pěti krajů. Zejména v jihočeském kraji.

Důležité je, že jen málo projektů bylo zažádáno navíc. Spíš se většinou jednalo o to iniciovat vůbec nějaký projekt, což jsme považovali za velice vhodné a tím pádem nám vznikl větší počet setkání. A

když se podíváme, vidíme, že jich v prvním roce bylo pouze 5. V druhém roce jsme už měli 17 žádostí, takže máme opravdu veliký argument pro to, že máme v aktivitách pokračovat. Samozřejmě o to musíme zažádat, musí to být schváleno a je vidět, jak jsme začali se skromnými prostředky, že to přesto funguje.

Co se týče poradenství, je tomu tak, že o všech otázkách, týkajících se financování nebo právních otázek, či výuky druhého jazyka, můžeme poskytovat kvalifikované poradenské služby. V příštím roce budeme mít výuku cizího jazyka jako prioritu, a sice už u dětí v předškolním věku.

To co jsme dále dělali, semináře a informační akce, které byly velice úspěšné, a setkání expertů, kteří se zabývali druhou fází. Je to tedy iniciativa, která právě v oblasti, kde je jinak nízká podpora a která umožňuje konkrétní setkávání, která jsou např. i s porovnáním se sousední Českou republikou jedinečná.

Na různých zasedáních jsme zatím našli jen jednu podobnou věc, a sice v německo-francouzské relaci. Ovšem tam nebylo tolik mateřských školek, tolik dětských zařízení jako v tomto projektu. Děkuji vám za vaši pozornost.

Diskuze, I. část

Dr. Heinz Zschache

Na Thomase Rudnera: Je možné výměny dětí a mládeže mezi Německem a Českou republikou také rozšířit na Německo a Polsko?

Thomas Rudner

Na to máme malý vliv. To by bylo zapotřebí diskutovat s Německo-polskými organizacemi mládeže, zda existuje taková možnost. Ovšem právní rámcové podmínky pro naši práci jsou pro naši práci a pro práci s Německo-polskými mládežnickými organizacemi velmi rozdílné. To je společná organizace pro mládež se společnou pokladnou, která je podporována z obou stran. My oproti tomu jsme dvě právně nezávislé kanceláře, které se dorozumívají na základě společných programů.

Petra Verhees

Na PaedDr. Michala Slavika: Jedná se pouze o „vědecký experiment“, který doprovázíte nebo v rámci kterého uskutečňujete habilitaci nebo je to něco, co je podníceno ze strany vlády, obcí a tím je to financovaný projekt? Protože i my se pokoušíme jít do škol s mediacemi, ale narážíme na zavřené dveře, když se jedná o to najít někoho, kdo by to vše financoval.

PaedDr. Michal Slavik

Opravdu se v současné době jedná o ověření vědeckého záměru, který později poslouží habilitaci. Ale jedná se nám skutečně o to, jakým způsobem můžeme na území školy řešit konflikty; ať již jsou to konflikty žáků nebo jiné, které jsem zde představil. Paralelně s tímto projektem řešíme konflikty mezi institucí a rodinou také ověřujeme dětské mediaci a peer-mediace, to znamená vzájemné konflikty mezi žáky. Ten mechanismus je tam podobný v tom smyslu, že mediátoři jsou samotní žáci.

K druhému dotazu mohu říct, že dosud bylo vše, co se týká škol, prováděno dobrovolně a připravují se na to, že bych v rámci grantového řízení, ať už grantové akademie České republiky nebo grantu EU prostřednictvím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na to získal nějaké finanční prostředky, aby se ten záměr mohl ověřit na více typech škol. Zatím je to tedy dobrovolně ze strany škol.

Mgr. Magda Rutkiewicz, zástupce předsedy Výboru pro práva dětí, Varšava

Náš výbor se zabývá takovýmito mediacemi. Tyto mediace se týkají rodin. Pan PaedDr. Slavík hovořil o mediacích v rámci trestního řízení a nám se jedná o mediace v rámci problematiky rodin. Máme nyní projekt, který je financován z ESF. Je to dílčí projekt naší organizace. Společně s rodinnými mediátory tvoříme neziskovou organizaci v Polsku, která je velmi známá a společně s těmito odborníky realizujeme projekt, který se týká mediací v rodinách. Náš partner školí a vzdělává naše spolupracovníky a zástupce v konkrétní oblasti, školení trvá 90 hodin. Osoby, které toto školení absolvují, obdrží certifikát, který odpovídá certifikátu mediátora.

V Polsku nemáme k tomuto účelu všeobecné standardy. Existují již některé organizace, které realizují tyto mediace a tyto organizace mají své vlastní standardy, které k tomuto účelu vypracovaly. A my podporujeme např. mediační metody takovýchto organizací. Já vám představím jeden takovýto projekt, na kterém se podílíme a který je podporován Evropskou unií. Zde se také podílí jedna organizace z Berlína, která se zabývá rodinnými mediacemi. My jsme tento projekt převzali, nebo jsme zažádali o tuto možnost převzetí, takže teprve čekáme na rozhodnutí. Ještě nevíme, jestli jej budeme moci implementovat. Ale doufáme, že vše dobře dopadne a budeme pak mít dva partnery z Německa. Bude to jedno německé sdružení z Berlína a norská církevní organizace, protože systém rodinných mediací v Norsku je provozován úplně jinak než u nás. Je to instituce, která je zakotvena ve společnosti. V Norsku vše probíhá hlavně v rámci nevládních organizací. A v rámci tohoto projektu naše vláda vloni vytvořila nový projekt. A to v tomto smyslu, jak je možné toto v zákoně zakotvit. My provádíme mediaci například v případech rozvodu. Děti se těchto mediací mohou zúčastnit a naši rodinní mediátoři právě tuto účast dětí posuzovali velice negativně, protože tyto mediace jsou dobrovolné a takováto zákonná úprava způsobila, že obě strany, které jsou v konfliktu, jsou nuceny k mediaci. Zdůrazňují to proto, že tento projekt plánuje společné setkání s tímto německým sdružením pro rodinu a norskými zástupci.

Bude to v podstatě společná konference a tato konference se bude věnovat třem hlavním problémům. Každá strana zde představí svou legislativu, svá zákonná řešení. My pak budeme na polské straně vypracovávat návrhy zákonů, které by měly být lepší než ty, které nyní dva roky platí. Víím, že v Německu k tomu už existuje určité řešení a že v Německu již existují takové rodinné mediace, ale nejsou povinné. Existují pouze povinná setkání osob, které mají být vedeny k mediaci, a takové řešení bychom v Polsku také chtěli zavést. A k tomu slouží náš společný trilaterální projekt. Děkuji vám.

Dr. Jost Schönfelder

Na Lenku Čemou: Při překladu příručky k projektu „Silní rodiče-Silné děti@“ bylo řečeno, že překlad nemůže být proveden jedna ku jedné, ale že je zapotřebí projekt přizpůsobit českým poměrům, české kultuře a tradici a české legislativě. Mohli bychom k této problematice slyšet něco bližšího?

Na PaedDr. Michala Slavíka: U kurzu „Silní rodiče-Silné děti®“ chceme pomoci rodičům, aby si udělali takovou interní rodinnou mediaci, aby si své interní rodinné konflikty byli schopni sami zvládnout. Chcete pomocí metod mediace pomáhat rodičům v rámci takového kurzu, aby byli schopni toto zvládat v rámci rodinné mediace? Nebo se spíše snažíte o řešení konfliktu z venku pomocí neutrálního mediátora?

Mgr. Lenka Černá

Pokusím se praktickým příkladem popsat moje uvažování nad tím, kudy se s programem „Silní rodiče-Silné děti®“ v Ústeckém kraji vydat. Od 1.1.2007 působí v České republice nový zákon o sociálních službách a je pro mě velikou otázkou hlubokého přemýšlení nad tím, jestli program „Silní rodiče-Silné děti®“ oznámkovat jako sociální službu, nebo ho nevtahovat do tohoto procesu a vést ho jako systém vzdělávání například pod Ministerstvem školství a ne pod Ministerstvem práce a sociálních věcí. A já na to nemám v tuto chvíli odpovědi, ale například v našem kraji v tomto čase dochází k dokončení tzv. Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Ústeckém kraji, což je zásadní dokument v oblasti budoucnosti sociálních služeb našeho kraje na roky 2008-2011. A v tomto čase se nás náš Ústecký kraj ptá, jaké projekty a jaké rozvojové projekty můžeme kraji nabídnout, aby uměl získat z evropských fondů prostředky na budoucí financování těchto záměrů. A v tomto čase já uvádím program „Silní rodiče-Silné děti®“ jako jeden z možných záměrů, o který může mít Ústecký kraj zájem a může být tedy z těchto prostředků podpořen. Já jsem si i tady teď při tom povídání dělala poznámky v tom smyslu, že bych ráda v navazujícím budoucím projektu, který nás čeká, obešla velmi připraveně všechna k tomuto tématu příbuzná ministerstva. Dnes tu máme zástupkyni Ministerstva práce a sociálních věcí, ale problematika se týká také Ministerstva školství, Ministerstva vnitra a Ministerstva zdravotnictví. A vůbec, zahájila bych další budoucí projekt, kdy budeme chtít rozvinout nějakou kampaň a nasměrovat ji účelně k budoucím uživatelům toho programu až po konzultaci s těmito čtyřmi zásadními státními subjekty a po konzultaci s Ústeckým krajem, kde očekávám, že výsledkem bude dobře nasměrované zadání toho programu. Děkuji vám.

PaedDr. Michal Slavík

Tak pochopitelně, naší snahou je, aby si rodiny dokázaly své konflikty řešit samy, ale pokud na to nestačí, tak samozřejmě je vhodné intervenovat a nějakou metodou, třeba i mediací, jít jim pomoci. Naučit je řešit si své konflikty. Tolik snad k té otázce. To znamená ano, uvnitř rodiny, pokud to zvládnou sami, pokud ne, intervenovat třeba i takovou technikou.

Mgr. Veronika Andrtová

Já bych ráda k magistře Černé. Já cítím jednu takovou velikou problematiku. Otázka dětí je v České republice řešena v rámci spousty resortů. Každý z těch resortů má své dotační řízení. A já velice dobře z praxe vím, že řada těch projektů, které jsou přesahové, v podstatě neuspívají ani u jednoho z resortů. Tudíž je důležité, aby se tyto resorty konečně domluvily a v podstatě byla uskutečňována přesahová dotační řízení, které by měly mnohem větší smysl než dotace, které vedou jednotlivá ministerstva. Leč jako řadový úředník ministerstva si nedovedu představit tuto problematiku změnit.

Ale je to pro mě ústřední téma a každopádně i váš problém budu tlumočit. A pak ještě další otázka k mediaci. Já jsem to příliš nechtěla zmiňovat, ale teď mě k tomu pan doktor Slavík dotlačil.

Počátkem letošního roku v České republice vznikla pracovní skupina, která se zabývá tím, jestli máme do občanského soudního řádu vpracovat povinnou mediaci pro civilní a občanské záležitosti, tudíž bychom po návrhu, kdy rodiče například dospějí k závěru, že nechtějí spolu žít a chtějí svoji situaci řešit rozvodem, po podání návrhu by je soud automaticky vyzval k tomu, že jsou povinni se podrobit mediaci. Mediátor by s rodiči pracoval tak, aby společným úsilím našli řešení, které je nejhodnější pro dítě. V případě, že k tomu nedojde po určitou dobu, tak poté by teprve rozhodl soud.

Pravda je, že v současné době spousta rodin své spory může řešit mediací. Máme Asociaci mediátorů, která funguje v České republice. Pokud jsem se nedávno dívala na webové stránky Asociace mediátorů, tak jsem zjistila, že akreditovaných mediátorů je 40, z nichž jazyková vybavenost některých mediátorů je poměrně bídná, protože se nám jedná i v podstatě o problematiku rodičovských vztahů ve vztahu k mezinárodním závazkům a tudíž potřebujeme, aby v podstatě mediátoři byli i vybaveni jazykovými znalostmi a dovedli zprostředkovávat i mediaci pro ta manželství, která máme jakoby vícenárodnostní. Od ledna si trošičku všichni, kdo jsme v té pracovní skupině, rveme vlasy, jestli se vydáváme dobrou cestou. Každopádně je to velké úsilí, abychom odstraňovali ty velké hrany a já z pozice tedy Ministerstva práce a sociálních věcí trvám na této povinné mediaci. A otázkou je, na kolik zajistíme finanční zdroje pro povinné mediace a na kolik zabezpečíme větší počet mediátorů a jejich dostatečné vzdělání. Protože nelze očekávat, že mediátoři budou mít znalosti pouze z oboru psychologie a těch komunikačních dovedností, ale je zapotřebí i znalostí práva. Takže toť otázka a myslím si, že společně s Ministerstvem spravedlnosti dospějeme k nějakému závěru tak, aby i tyto věci byly legislativně upraveny.

Mgr. Magdalena Rutkiewicz

Já jsem chtěla panu Slavíkovi sdělit, jež se zabývá mediací, že naše zkušenosti jsou takové, že hovoříme v různých kategoriích, jako jsou mediace v trestním řízení (tedy mediace mezi pachatelem a obětí), pak máme mediaci tzv. školní (tedy mediace mezi učitelem a žákem) a pak samozřejmě máme i mediaci rodinnou (pokud se jedná o rozvod nebo když se vyskytne konflikt). Takže chci říci, že se jedná o rozdílné druhy mediace a my se zabýváme hlavně rodinnou mediací. U nás v Polsku působí dobrá organizace, která se zabývá mediací, například školní mediací, která se specializuje na to, že tyto mediace uskutečňuje na školách jako další vzdělávání pro učitele. Zástupci této organizace navštěvují různé školy a přednáší o tom, co to vůbec je mediace a jaké výhody má a jakých výsledků je možné dosáhnout. Takže tento způsob, jak zveřejnit rodinnou mediaci, jít přímo navštěvovat školy a tam hovořit o mediaci, je opravdu nejlepší.

Mgr. Katna Mirosława

Já si myslím, že tato diskuse o mediaci je velice fascinující, ale naši hostitelé a moderátoři se také zeptali na to, že bychom se měli snažit uvádět naše vlastní starosti, problémy nebo jiné nedostatky. Ráda bych ukončila téma mediace a začala bych pojednávat jiné téma a přednášet o našich zkušenostech. Co je úspěchem v naší zemi v Polsku?

Viděno z venku máme v naší zemi zajisté úspěch v tom, že už léta v naší zemi naše vláda hovoří o rodinné politice. Už více vlád o tom hovořilo, ale ta naše nynější vláda hovoří o skutečné rodinné politice a v praxi to znamená řešit sociální problémy jako rodinnou problematiku; to jsou nové formy jako např. poskytování pomoci, anebo organizování (financování) dovolených. A to všechno vede k tomu, že je to dobré pro rodinu. Již několik měsíců máme i formu jednorázové podpory pro matku, která porodila dítě. A z druhé strany jako politika pro familia, je to oblast, kde je veden politický boj. Například jsou vedeny politické diskuse, ideologické boje a to je samozřejmě, pokud to mohou posoudit, něco co pro nás v praxi znamená velkou porážku.

A já tady mám odvalu oznámit zlepšení situace sociální pomocí rodinám. Je to zlepšení, ale ve chvíli, kdy vedeme politický boj, tak to musíme považovat za porážku. To je vlastně jen taková malá poznámka na okraj z mé strany. Negativní stránkou v Polsku je to, že chybí úřad pro rodinné záležitosti, takový úřad existuje v Německu a chtěla bych říci, že klobouk dolů před zástupkyněmi tohoto úřadu pro děti a mládež. V Polsku takový úřad nemáme. Problematika ohledně dětí a rodiny je roztržštěná, různá ministerstva se zabývají touto problematikou. Příklad: od roku 2005 existuje v Polsku dlouhodobě žádaný zákon proti násilí v rodině. Tento zákon vstoupil v platnost. Velice dlouho jsme čekali na tento zákon, na tento právní akt. Ale tento zákon mimo jiné hovoří o interdisciplinárním přístupu k problémům. Je to zajisté dobrý přístup. Jako první se tím problémem má zabývat příslušník policie, pak možná někdo ze soudu má vyhledat rodinu, pak sociální pracovník, pak učitel, psycholog, takže jsou různé profesní skupiny, které se zabývají touto problematikou. Ale co se stává v Polsku?

V naší organizaci jsme konstatovali, že je nutné tento systém vytvořit tak, aby fungoval zezdola. Příslušník policie, pracovník školy nebo soudu nebo sociální pracovník, všichni se musí sejít a musíme všem říci, jak mohou spolupracovat s rodinou zezdola, například u problémů týkajících se násilí. Zákon tedy něco předepsal, ale nepředepsal již způsob přístupu zezdola. A je to naše vlastní iniciativa, že sami organizujeme školení, že ukazujeme, jak ten tým má pracovat zezdola v oblasti násilí v rodině. Je to zajisté problém, bude to těžké, ještě se dostaneme k tomu, jak je možné toto řešit.

A to, co bych chtěla ještě říci, je to, co byl obrovský úspěch nevládních organizací v Polsku, že dítě je považováno za subjekt a že se hovoří o dítěti jako o subjektu a ne o objektu. A nebylo to jednoduché tuto pravdu prosadit v mentalitě dospělých. Dokonce zkušený dospělí, jako například učitelé, to museli pochopit. A opravdu je to z naší skupiny velký úspěch a my jsme v tom odvedli opravdu velkou práci vychovat pedagogy tak, aby své žáky pod tímto aspektem vychovali. Říká se, že dítě má svá práva, že dítě je subjektem, že není žádným majetkem ani školy a ani jiného orgánu. Dříve to nebylo samozřejmostí, takže to byly vlastně naše snahy něco změnit v Polsku. A myslím, že přesto musíme ještě leccos udělat.

Uwe Täschner

Paní Verhees se předtím ptala „Jak se dá meditace uplatňovat v Sasku?“ Já mohu mluvit jen za Sasko. Jak je možné ji financovat, jakými programy? Je to možné. Mohu to vztáhnout jenom se zřetelem na školskou oblast, tam existují možnosti to dělat v rámci center odborné přípravy na povolání, aspoň těch center, která mají přípravný ročník. Tam existuje možnost přes svobodný stát Sasko vytvoření místa sociálního pedagoga a získat 90 % dotace. A obec si tam uvádí podíl jen 10 %

jako zřizovatel školy a my v Plavně to tak děláme již 4-5 let. Byli jsme v Sasku první, kteří to dělali, takže pro mě bylo důležité dostat i teoretickou část mediace k sociálnímu pedagogovi, což bylo možné přes dodatečné vzdělání. Myslím, že jak to řekl doktor Slavík, tento sociální pedagog je jakoby tím nestranným (nezaujatým) faktorem, který může pomoci smířit konflikt třeba mezi učitelem a žákem nebo žákem a školou. Učitel je vlastně přímým partnerem, takže my v Plavně to děláme v rámci celodenního programu, vytváříme takové kluby na školách, zde je také možnost mít zde sociálního pedagoga, zaměstnat ho zde při platbě Svobodný stát Sasko 50 % personálních nákladů a zbylých 50 % je zapotřebí někde najít. My ale v Plavně jsme ve šťastné situaci, že jsme nositelem spolkového programu Mládež pro rozmanitost a demokracii a máme možnost přes tento spolkový program tato 3 místa sociálních pedagogů kofinancovat. Takže je velice důležité dostat tento mediátorský přístup i na střední školy, takže jsem rád, že jsem tu zůstal a neměl jsem jen zdravotní, ale že jsem si vše také mohl vyslechnout. V každém případě se teď postarám o to, aby tito sociální pedagogové, tito 4, kteří působí v Plavně, aby také získali tyto teoretické informace. A kromě toho také existuje možnost v rámci celodenního nasazení do 90 % hradit honoráře, takže musíme zaujmout ředitele škol o téma meditace a ředitele škol pak mohou v rámci celodenního školského projektu zažádat o dotování externího mediátora. Ale je důležité jim zprostředkovat informace, které vy máte. Zprostředkovat je na ty školy, které kdyby měly zájem, pak mohou tyto finance získat. Děkuji.

Referáty

Návrhy vzdělávání pro rodiče a rodiny v Polsku a činnost Výboru pro práva dětí v regionu Jelena Gora

Mgr. Jozef Pawlowski, předseda Výboru pro práva dětí v regionu Jelena Gora

Srdečně Vás vítám. Toto téma je velice obsáhlé, ale nemáme bohužel moc času. Když Vás srdečně přivítám a vyjádřím radost, že jsem mezi Vámi, tak by to mělo úvodem stačit. A teď přejdu k mému tématu. Toto téma se týká vzdělávání rodičů v Polsku a také ochrany práv dětí v Jelenia Gora. Toto téma je velice komplikované, proto se mu ve vyměřeném čase nemůžeme věnovat detailněji. Takže já to, co již bylo představeno, vypustím.

Téma ovlivňování rodičů je velice rozsáhlé a v Polsku je násilí v rodinách všudypřítomné. V masmédiích se stále znovu píše o případech násilí. Dovolu mi, abych je citoval: „12letá dívka se oběsila na lustru ve svém pokoji, protože už nemohla snášet trvalé hádky svých rodičů“ a druhý příklad: „Zemřela 7letá holčička, ubil ji její opatrovník“; „Zemřela 5letá dívka, její opatrovník ji ubil míčem“; „Rok a půl staré dítě bojuje o život, jeho otec ho trápil a zneužíval“; „V křoví bylo nalezeno vyhladovělé 4leté děvčátko, jehož matka ho opustila, strávila několik dní mimo dům, aniž by pomyslela na to, že to dítě je samotné doma“.

A krátce před mým odjezdem mi byla nastíněna taková situace, že matka také opustila domov a doma nechala 4leté a rok a půlleté dítě a sousedům se podařilo přes balkon se dostat do bytu. Tam byl velký pes, který tam byl s těmi dětmi. A ten pes na tom byl lépe než ty děti. Byl na tom zdravotně lépe. A toto vlastně byly informace, o kterých jsme slyšeli z médií během 1 měsíce.

Takovýchto zpráv slyšíme spoustu. Když se dozvíme o takovýchto zprávách, tak musíme jasně říci, že takovýto systém dopouští to, že rodiče nemohou být kontrolováni, že je vůbec něco takového možné. Řeknu ještě několik takových charakteristických dat, jenom pro Jelenia Gora: statistiky policie dokládají, že v roce 2006 v oblasti aktivit našeho výboru bylo nahlášeno 177 zločinů a všechny tyto skutky byly spojeny s nějakým druhem násilí a to jsou věci, které přišly na veřejnost, ale určitě je spousta případů, které na veřejnost nepřišly. A toto číslo je možná několikanásobně větší. Dokonce v září tohoto roku bylo nahlášeno 195 takovýchto případů. To nám musí být všem jasné, alespoň já se to pokouším takhle vysvětlit.

A zde jsou jen informace z našeho regionu, tam, kde náš výbor působí, z okresu Jelenia Gora. Tato situace je opravdu komplikovaná a i přes naše úsilí se příliš nezlepšuje. Tak kde spočívají příčiny těchto událostí? Určitě to způsobuje psychologická chudoba, která vychází také z materiální chudoby. To je také jedním z velkých zdrojů, jednou z velkých příčin těchto událostí. Pomoc pro rodinu, vzdělání pro rodinu, pro rodiče by mělo podchytit takovéto události v rodině. Mělo by působit na tuto rodinu a mělo by se zabránit násilí v rodině, ale hlavně násilí proti dítěti. Protože každé jiné násilí, např. mezi oběma rodiči, působí násilně i na dítě. Působí to psychicky na dítě. Psychologové se to pokoušejí nazvat i jinak, např. jiné formy násilí, ale to všechno má vliv na dítě. Nejenom psychické, ale i fyzické násilí.

Když přejdu plynule k druhé části mého příspěvku, co se týká aktivit našeho výboru, tak musím říci, že už několik let se zabýváme hlavně právě těmito problémy. Z těchto problémů pak byl odvozen tento projekt. Je to taková telefonní Linka důvěry. Neplní zásadní funkci toho, jak obvykle je chápána Linka důvěry. Protože někdo zavolá, vypráví o svých problémech a očekává pomoc, radu, ale neočekává tolik radu, on to spíše bere jako možnost, že může o svých problémech někomu vyprávět. Netypická situace této linky souvisí s tím, že chceme, aby tato osoba nám mohla zavolat, nebo k nám může přijít, nebo může napsat, nebo může využít i jiné možnosti, jak s námi navázat kontakt, jak nám tyto informace sdělit. Tato osoba třeba pak mluví o místě a o osobách, které s tímto případným násilím souvisejí, a my pak v takovémto případě můžeme poskytnout reálnou pomoc. To jsou naše možnosti, když víme, kde se to děje, když se nám podaří přes tuto linku důvěry přesvědčit volajícího, aby nám sdělil, kde je dítě ponižováno, kde je nějak znevýhodňováno, kde se děje nějaké násilí. Pak je člen našeho výboru povinen tuto věc sledovat od přijetí informace až po řešení problému. I když toto řešení by bylo tou nejhorší formou např. omezení práv nebo ztrátou rodičovského práva, tak při tom je stejně nejdůležitější, aby bylo chráněno dítě, protože subjektem našich aktivit jsou děti, jak už to vyplývá zejména z našeho výboru. Protože my chceme chránit práva dětí a teprve na druhém místě „jsme zaměřeni na dospělé“, na pečovatele, opatrovníky a na rodiče. Ale my se opravdu musíme snažit zasáhnout a je-li to opravdu krajní případ, tak rodiče ztratí právo na výchovu dětí. V naší legislativě v Polsku dominují dětské domovy, ale my chceme, aby dětské domovy byly dobře připravené na roli náhradní rodiny. Samozřejmě je to těžké rozhodnutí, protože tyto instituce spadají pod příslušnost okresu. Obec tam předá dítě a všechny problémy, které s tím dítětem souvisejí, přejdou pak na okres.

A takto se řeší i místní problémy, např. patologičtí rodiče jsou vystěhováni ze svého bytu a pak třeba když je to dítě propuštěno z dětského domova, tak se nemá pak kam vrátit, takže je z něj bezdomovec.

Vážené dámy a pánové, blíží se nyní ke konci mého příspěvku, tak já bych chtěl jasně definovat tento problém. Když mluvíme o násilí a různých druzích násilí, zapomínáme často na institucionální násilí. A u tohoto násilí si nejsme často vědomi toho, že k němu dochází. Někdy je to způsobeno třeba stanovami na školách nebo různými interními úpravami škol. Často mají tyto úpravy v sobě prvky, které jsou v rozporu s Úmlouvou na ochranu dětí, např. co se týká potrestání dětí. Že pojišťovny například nemohou vyplatit někomu jinému peníze než jen zákonnému zástupci dítěte a zákonný zástupce dítěte ty peníze dostává na své konto, ale třeba jimi dítě nezabezpečí. Ale ty peníze souvisejí s tím dítětem. O tom by se dalo mluvit velmi dlouho, protože toto je úplně nová věc a náš výbor sleduje tento vývoj, tyto nové jevy a zkoumá také dokumenty a podklady, které s tím souvisejí. Závěrem ještě poslední prvek této problematiky, o které jsme už mluvili, a to je násilí mezi stejně starými vrstevníky. Naše kolegyně, která je mezi námi, je socioložka. S její podporou byl na našich školách v Jelenia Gora tento průzkum prováděn. Průzkum ve věci násilí mezi spolužáky. Tento průzkum ještě nebyl doveden až do konce, ale už nyní se ukazují velice nebezpečné tendence násilí mezi spolužáky. A my chceme tuto problematiku i nadále sledovat a hodnotit. Já nechci mluvit jenom o Polsku a nechci dlouho zdržovat, chtěl bych, aby na našich konferencích, třeba na další konferenci, jestliže organizátoři si budou za jedno a bude to opravdu pak probíhat v Polsku, a my jako výbor bychom pak mohli být hostiteli, tak bych chtěl, abychom se společně pokusili přesně se chopit této problematiky. Detailně se jí věnovat, abychom mluvili v detailu o Úmluvě na ochranu dětí a abychom se jí věnovali opravdu z praktické stránky a abychom se věnovali tomu, jak tato úmluva je prakticky a do jaké míry aplikována ve všech třech našich zemích. Třeba bychom se mohli něco dozvědět o zkušenostech z ostatních zemí. Určitě zde jsou také takové zkušenosti a měli bychom se touto tematikou zabývat se zřetelem na to, jak je postupováno v jiných zemích, k jakým výsledkům zde bylo dosaženo, takže provést takovou vědu zkušeností. Děkuji Vám.

Zpráva o zkušenostech s německo-česko-polským projektem „Bez hranic – děti v Trojzemi“ Svazů na ochranu dětí v Žitavě, Bogatyni a Dolním Podluží

Margita Nováčková, Dolní Podluží

Vážené dámy, vážení pánové, s mnohými z Vás jsem se již na našich předešlých konferencích, ať to bylo v překrásném prostředí kláštera v Marienthalu, neméně příjemném prostředí v Jelenia Gora nebo na našem posledním setkání v Ústí nad Labem, setkala a seznámila. Přesto mi dovoluňte, abych se představila. Jmenuji se Margita

Nováčková a jsem aktivní členkou sdružení na ochranu dětí a mládeže Život v Dolním Podluží. Dnes

zde zastupují našeho předsedu pana Oldřicha Lišku, který se pro vážné zdravotní důvody v rodině nemůže dnešní již 15. mezinárodní konference zúčastnit. Dovolte mi proto, abych Vás všechny jeho jménem pozdravila a popřála našemu společnému konání hodně úspěchů. Jsem přesvědčena, že pan Oldřich Liška bude jistě po celou dobu našeho schůzování v duchu s námi a jistě jej potěší, když jej budu o zdárném průběhu naší mezinárodní konference informovat a tlumočit Vaše pozdravy.

Tak, jako na všech předešlých konferencích, vyzdvihl pan Oldřich Liška ve svých příspěvcích velikou pomoc na počátcích vzniku našeho sdružení Život našich přátel ze Žitavy a Drážďan, tak musím i já dnes otevřeně říci: Díky stálé a bezproblémové spolupráci jak se žitavským DKSB, tak i s přáteli z Polska Bogatynie a Porajova, je naše sdružení Život po celých 15 let velice aktivní a činné. Nemohu zde vyjmenovat všechny společné akce, ale bylo jich mnoho. Já sama jsem se řady z nich aktivně zúčastnila. Ačkoliv dohled, příprava a průběh všech společných akcí není vždy tak jednoduchý jak vypadá, dělám nejenom já, ale i mé kolegyně, tuto práci ráda. Ti z Vás, kteří jsou v takovéto práci činní, mi dají za pravdu, že to vyžaduje někdy hodně námahy, trpělivosti a sebezapření. Jisté však je, že tuto činnost děláme rády a přestože někdy i na úkor své vlastní rodiny, nelitujeme a jistě ještě nějaký rok budeme spolupracovat. Mám na mysli nejenom sebe, ale i své kolegyně ze sdružení Život. Odměnu za naši námahu jsou ty šťastné děti, kterým nevadí, že neovládají řeč svého německého nebo polského kamaráda, a společně prožijí někdy jen hodiny, podruhé i řadu dní. Nejlepším důkazem, že děláme tuto činnost dobře, je veliký zájem dětí o účast na příštích setkáních. Domnívám se, že právě tato práce s dětmi, je nejlepší politikou pro sblížení a vzájemného uznání nás občanů ve sjednocené Evropě. Podrobněji o naší mezinárodní spolupráci Vás bude jistě dostatečně informovat za DKSB Zittau (Žitava) doktor Volker Beer. Mně dovolte, abych Vám poděkovala za pozornost a popřála našemu konání mnoho zdaru. Děkuji.

Dr. Volker Beer, DKSB-OV Zittau e.V., předseda pracovní skupiny „Bez hranic – Děti v Trojzemí“

Vážené dámy, vážení pánové, milí ochránci dětí, milí přátelé. Jen to mohu říci zde ještě jednou, že se sejdeme jednou za rok a na tuto dobrou tradici se těším každý rok a chtěl bych na tomto místě poděkovat organizátorům panu doktoru Zschache a zemskému sdružení za to, že může každý rok uspořádat tato setkání, protože víme, jak je to náročné. Mezinárodní setkávání dětí a mládeže, a o to se nám jedná, jsou plně v trendu. To je bezesporu, protože zde je nejen možné si navštívit to, co je v

oblasti ekonomické nebo kulturní, se předpokládá jako samozřejmost: Ochota ke kontaktům, ke spolupráci v evropských dimenzích. Konkrétně se při takovýchto setkáních setkáváme s takovými pojmy jako jsou mezikulturní učení, evropské sjednocování, globalizace. Třinárodní pracovní skupina „Bez hranic - Děti v Trojzemí“ v místním sdružení v Žitavě, která je již ve věku 16 let od samého

začátku svého trvání, stavěla konkrétně mantinely a definovala pracovní oblast. Děláme práci, která je zaměřena na perspektivu a kontinuitu a která chce v soužití lidí u nás v Trojzemí Polské republiky, České republiky a Německa něco změnit. Podnět děti a mládež ve smíšených česko-, německo-, polských skupinách spojit a umožnit jim společné zážitky, možnost sblížení a individuálního seznamování a vyvíjení společných aktivit, to odpovídá těmto zásadám.

A jak si alespoň myslíme, je to základ našeho úspěchu. Mezitím v našem Trojzemí máme velice živou rozmanitou škálu bilaterálních přeshraničních projektů. Počínaje dětskými zařízeními, přes školy až k svazům mezitím vznikly, a to především po vstupu Polska a České republiky do EU v roce 2004, mnohé možnosti pro seznámení se s jinými kulturami, lidmi, jazyky a lidskými hodnotami. Existuje čilá výměna iniciativ navzájem a z tohoto důvodu vznikly přínosné kooperace. Na straně německé mimo jiné spolupracujeme se zařízením Birkenhof (Březový dvůr) jako registrovaný spolek, takže zde vidím pár snímků, tyto snímky byly pořízeny právě na tom Březovém dvoře. Je to spolek, který se zabývá ekologickou výchovou, environmentálním vzděláváním a dělá mnoho nabídek pro děti. My, jako sdružení, organizujeme na areálu tohoto Březového dvora dobrodružné kempy pro naše děti, takové tematické kempy, kterých se zúčastní po deseti dětech ze všech 3 zemí, vedeme v režii pracovní skupiny zpravidla 4x do roka, a sice v Německu a v Polsku. Již příprava těchto akcí spočívá v mezinárodní spolupráci. Setkáváme se pravidelně každý měsíc v trojnárodní pracovní skupině a detailně projednáváme programy a sladujeme je. Takže na provádění těchto programů pro děti a mládež je vidět, že všichni pečovatelé nebo vychovatelé mají stejný stav znalostí a ten kemp organizují společně. Již tímto příkladným účinkem vznikají mezi účastníky takové situace jako společného sžívání se a vzájemné důvěry.

Tato společnost stojí vždy i v popředí zájmu v rámci prázdninových akcí. Již první den jsou všichni schopni projevit zájem, protože provádíme animační hry a jsou schopni se pozdravit ve všech třech jazycích a stejně tak se rozloučit ve všech třech jazycích. To je základní slovní zásoba, kterou ovládají děti už první den a jsou samostatně schopni to vyslovit. Provádějí povinnosti jako např. krmení zvířat nebo organizace společného stravování. Převzetí odpovědnosti pro menší programy, to nutí k sociálnímu soužití a ke komunikaci mezi dětmi. S velkou fantazií a s nadšením si děti po dobu trvání kempu utvářejí svůj vlastní svět, který je spojuje. Cestou do středověku byl zahájen letošní trojnárodní letní kemp v Žitavě v Březovém dvoře v Hartau. Bylo tam 30 dětí z České republiky, Polska a Německa. Měli jsme i děti z mateřských školek a i starší děti a až do 3. srpna tam měli velice zajímavé každodenní zážitky. Působili jako rytíři, řemeslníci z doby středověku. Ubytování byli ve srubech a jedli na volném prostranství. Měli vhodné kostýmy, samozřejmě i dospělí. A osvojováním vědomostí a zručností společně tvořili globální rámec pro společné hry. Nebylo divu, že tam kovali, řezali nebo šili, vařili a ještě toho dělali více. Středověká Žitava má nádhernou zříceninu na kopci Oybin, tu děti společně se selským dvorem dobili. Pak se hrála hra Spartakus na jevišti pod volným nebem jako společný zážitek s velkým volným prostorem pro jednání a hraní. Na závěr kempu byli tradičně pozváni rodiče, jakožto návštěvníci a obdivovatelé. To, co organizovali děti, bylo opravdu pozoruhodné a bylo to možné jen proto, že se všechny děti pustili do společné hry a našli prostor pro společnou diskusi.

Jako opravdu ve středověké věznici byli návštěvníci přijímáni, byly jim poskytovány služby, třeba kovářské práce, vařili bylinkový čaj. Pak se ocitli v barevném programu rytířských her, dramatických

scén kolem koruny, krále a odvedli opravdu umělecké špičkové výkony. Takže tím pádem není divu, že na konci tohoto kempu došlo k dohodě mezi dětmi, že se chtějí opět potkat v rámci podzemního kempu na Březovém dvoře. Tak, aby nevznikl dojem, že pod heslem „Každý rok fantastičtěji a napínavěji“ tvoříme nové kempy, to není pravda, my se opíráme o světy zážitků, které podnítl děti působit ve společnosti, posilovat své sociální kompetence. Navíc děti takovými zážitky mají být emočně otevřeni, vážit určité kroky a považovat za samozřejmost seznámit se s lidmi z jiných zemí a komunikovat s nimi a společně být kreativní a tvořiví. Pro budoucnost našich regionů je zvlášť důležité, aby se lidé navzájem znali a aby mohli spolupracovat. Samozřejmě se nám nepodaří, že každý bude znát každého, anebo že každý Němec zná alespoň jednoho Poláka nebo Čecha nebo naopak. S těmito přátelskými pocity je vše spojeno.

Myslím si, že pořád je to velký cíl, ale je to realizovatelné a na tom pracujeme už 16 let. Naštěstí už je nás hodně, už nejsme sami a v podstatě Vy všichni pracujete na tomto společném cíli. Takže si myslím, že úspěch určitě bude a bude to opravdu Evropa lidí, kde se lidé znají a ne jenom, že slyšeli jeden o druhém a na základě předsudků nebo rozsudků si tvoří mínění o těch druhých. Děkuji Vám za Vaši pozornost.

Regionální a komunální spolupráce - zkušenosti s budováním přeshraničních sítí

Achim Schulz, jednatel EUREGIO EGRENSIS AG Sachsen / Thüringen e.V. (Sasko / Durýňsko)

Vážené dámy a pánové, když předtím pan Rudner mluvil tak názorně o programu Tandem, tak jsem si říkal: „teď by se hezky hodil tvůj příspěvek“. Bohužel tuto šanci jsem promarnil, ale musím říci, že když jsem slyšel příspěvek paní Nováčkové a pana doktora Beera, tak musím říci, že se tady za pulťkem cítím dobře, protože i zde je to velice

vhodné. Mám Vám něco říci o zkušenostech z euroregionu Egrensis v rámci vzdělávání a vytváření přeshraničních sítí. Můj první dojem u pojmu síť není příliš příznivý. Nemám rád tento pojem. Existuje mnoho sítí a hrozí nebezpečí, že se do nich polapíme, zachytíme. Často jsou to jen taková dvě tři očka, se kterými se dá spolupracovat velice dobře, ale přesto jsem svůj krátký příspěvek rozdělil do tří částí:

- 1) euroregion Egrensis jako síť,
- 2) oblasti činností, kterými se zabýváme,
- 3) několik příkladů.

Euroregiony jsou sdružení obcí a měst, ve kterých aktéři spolupracují s odpovídajícími partnery na druhé straně hranice a chtějí společně realizovat něco společného a to na bázi rovnocennosti. První euroregion vznikl už v roce 1958 na německo-holandské hranici. Mezitím jich je již 185 po celé Evropě. Zde v naší oblasti ve Vogtlandu jsme mohli o něčem takové uvažovat až po politické změně.

Tak v roce 1993 vznikl euroregion Egrensis díky dohodě o spolupráci bavorské části, české části a Saska-Duryňska, kde se nyní nalézáme. Práce tohoto sdružení je řízena společným prezidiem a předsednictví v tomto prezídiu se každé dva roky obměňuje mezi jednotlivými třemi zeměmi. Současný společný předseda je pan František Čurka, starosta z Halče v Plzeňském kraji.

Euroregion Egrensis má 22 okresů a nezávislých měst na 18 000 km². Kanceláře jsou v Marktredwitzu, v Bavorsku, v Karlových Varech a zde v Plavně. V těchto sekretariátech je jeden jednatel a 2-4 zaměstnanci.

Cílem našeho sdružení je podpora mezinárodního citění, porozumění mezi národy, tolerance a smíření, jakož i partnerské a mírové spolupráce národů uprostřed Evropy, které byly do té doby rozděleny hranicemi.

Euroregion Egrensis je kontaktním partnerem pro všechny oblasti činnosti, které se týkají příhraniční spolupráce. To je ten malý rozdíl oproti Tandemu, který se speciálně zaměřil na práci s mládeží a výměny mládeže. U nás se zabýváme ještě dalšími úkoly. Proto se nikde nevyskytujeme jako konkurence, ba právě naopak. Máme těsnou spolupráci i s Tandemem právě v oblasti práce s mládeží. A čím se ještě zabýváme?

- Hospodářstvím a cestovním ruchem,
- infrastrukturou a dopravou,
- ochranou životního prostředí a zemědělstvím,
- vzděláváním, spoluprací, bezpečností.

Kdybychom toto všechno chtěli realizovat sami, to určitě uznáte, by vyžadovalo obrovskou administrativu. Takže jsme odkázáni na instituce, obce, sdružení, spolky, které chtějí pracovat příhraničně a tuto jejich práci my chceme podpořit. K tomu máme k dispozici evropské dotační tituly Interreg III.A, který už skončil.

V období 2000 až 2006 bylo v tomto přeshraničním prostoru vydáno v rámci projektu 50 milionů EUR. Samozřejmě mnoho prostředků spotřebovala investiční opatření, ale já za stejně důležité považuji to, že se vyvíjejí i mezilidské vztahy a to podporujeme co nejvíce. Jednou z našich nejdůležitějších činností je hledání vhodných partnerů pro české a německé aktéry. Představte si to tak. Někdo má nějaký nápad k přeshraniční spolupráci, neví ale, kde nalézt vhodného partnera, takže se může obrátit na nás a říci nám: „máte někoho, můžete mi někoho najít“? Ještě se mi nestal žádný takový případ, kdy bychom nikoho nenalezli. Ale máme i vlastní akce, které sami iniciujeme, každý rok pořádáme tiskovou konferenci, letní tábor mládeže, který se koná podobně jako ten, který byl právě teď představen, kterého se účastní vždy 15 účastníků z Bavorska, Saska a Česka. Dále udělujeme ceny jako euroregion Egrensis za přeshraniční činnost a dále se 26. září každého roku angažujeme v rámci Evropského dne jazyka. V poslední době se společně předsednictvo zaměřilo na zpracování tří priorit.

- 1) Propojení lázeňství a cestovního ruchu, což je důležité pro náš region (Česká republika),
- 2) Jazykovou ofenzivu (Bavorsko),
- 3) Zhodnocení a nové vybudování hraničních přechodů (Sasko-Duryňsko).

Umíte si určitě představit po nabytí platnosti Schengenské dohody, jak toto otevření od 1. 1. 2008 ovlivní tyto hraniční přechody. Ale víte, co bych Vám chtěl říci k této jazykové ofenzivě? Máme široce pojatou síť státních a soukromých škol, lidových univerzit a státních organizací a tato spolupráce sahá až po příslušná ministerstva kultury. Snažíme se díky tomuto propojení zprostředkovat češtinu

v Německu a němčinu v České republice. A i Tandem Regensburg tuto práci podporuje hlavně vzděláváním a nasazováním jazykových animátorů. První aktivity a úspěchy v tomto směru jsou následující:

- Byli podchyceni aktéři, kteří se zatím snažili o zprostředkování jazykových znalostí a při tomto zjišťování jsme dospěli k udivujícímu výsledku, takže jsme také podpořili výměnu těchto aktérů v rámci jazykové přípravy.
- Dále jsme slyšeli spoustu stížností, co se týká materiálů k výuce češtiny v Německu. Na realce Sigmunda Wanna ve Wundsiedelu, tedy v Bavorsku, se začalo dobrovolným předmětem češtinou, ale je zajímavé, že v Německu nemáme žádné učebnice pro češtinu. Takže jsme do Bavorska importovali saské učebnice. A zítra, proto tu zítra nemohu být, jedna učitelka Jenské soukromé školy v Markersbachu bude oceněna právě cenou euroregionu za své nasazení. Zde v této škole o první až do desáté třídy se žáci učí češtině. Paní Jelena Bleschmidt bude zítra vyznamenána. K tomu sama vypracovala výukové materiály až do tištěné podoby a tyto materiály dává k dispozici.

Na tomto místě bych chtěl tedy srdečně poděkovat za to, že to časově vyšlo s přeložením mého referátu. A chtěl bych Vám říci ještě dva příklady přeshraniční spolupráce, kde se podílely děti. Vogtlandský svaz zde v Elsnitz asi 13 km od Plavna má úzkou spolupráci se školkami v Sokolově a v Aši. Tento Hornovogtlandský svaz má také svou školkou, takže zde se každý týden vyměňují děti a elsnitzské děti jezdí do Sokolova nebo do Aše do školky a české děti pak zase do Elsnitz. Zde se podílejí na výuce v příslušném druhém jazyce. A mohu Vám říci, že to funguje opravdu výborně. Už to takto funguje několik let a my zde využíváme také tento podpůrný program odmalíčka, o kterém mluvil pan Rudner, a kromě toho, což je pro mne také velice důležité, vznikají osobní vztahy, osobní kontakty mezi vychovatelkami a hlavně rodiči těchto dětí. Letní tábor mládeže euroregionu Egrensis už jsem také představil. Pro nás je důležité, aby se místa pořádání těchto táborů každý rok měnila, aby mohly být představeny i regiony za hranicemi. I zde spolupracujeme s těmi jazykovými animátory z Tandemu. A nyní jsou tu dvě stránky, které jsem si tu napsal o Svazu na ochranu dětí v Aue-Schwarzenberg. Paní Milhahn, Vy jste mi poskytla k dispozici Váš čas k příspěvku, proto o tom nebudu hovořit. Bylo by škoda, kdybych Vám Vaši látku, o které chcete mluvit zítra, dnes sebral. Ale prostě tento Svaz na ochranu dětí byl vyznamenán v roce 2003 euroregionem Egrensis za dobrou přeshraniční spolupráci. To jsem tady chtěl říci a to je právě pro nás velice důležité. Se Svazem na ochranu dětí v Plavně jsme v poslední době neměli tolik co dočínění, ale já jsem si to tu napsal, kde tento svaz dětí spolupracuje. V Kompasů společně s Aue-Schwarzenbergem a myslím, že určitě zde vzniknou ještě i další styčná místa. Při práci s dětmi a mládeží je často důležité, jestli se nám podaří dosáhnout toho, čeho máme příliš málo. Nemyslím zde peníze, myslím pochopení pro toho druhého. To platí samozřejmě také pro přeshraniční práci. Kdo chce organizovat práci za hranicemi, jak je na to zvyklý od sebe z domova, aniž by zohlednil možnosti a snahy partnera, tak ten pak ztroskotá. Samozřejmě pomohou národní a mezinárodní dotační možnosti, ale je zapotřebí mít pochopení, cit, nezaujatost a samozřejmě potřebná osobní angažovanost. To jsou bezpodmínečně nutné předpoklady pro to, abyste zůstali pohromadě, aby spolupráce přetrvávala, i když dojdou finanční zdroje a dosáhnout této trvalé udržitelnosti je naším cílem euroregionu Egrensis. Děkuji Vám za pozornost.

Diskuze. II. část

Mgr. Lenka Černá

Navazuji na příspěvek pana Šulce, protože jste hovořil o sítích, abychom v nich neuvízli. Já musím říct, že jsem v létě byla na mezinárodním týdnu setkání praktických zástupců celé Evropy z neziskových organizací a byli tam z Holandska, Portugalska až po Rumuny a byli tam i zástupci Turecka. A až na tomto setkání jsem si uvědomila, jak je potřeba stovek sítí proto, abychom k sobě mohli nacházet bližší cestu a že si myslím, že tyto sítě právě tvoří základnu Evropy a myslím, že na jedné z nich my tady právě pracujeme.

Pak jsem si ještě při tom Vašem příspěvku vzpomněla na to, že jsem se zatím jenom jednou cítila Evropankou ve smyslu Evropan, a to bylo právě na setkání s Paulou Honkanen, kde jsme dlouze hovořili o vizech a hodnotách, které chceme při své práci sledovat a to je prostě hodnota, kterou já si nesu svojí prací a těší mě, že na ní mohu tady s Vámi pracovat.

Dr. Jost Schönfelder:

Otázka na p. Dr. Volkera Beera: Pane Beere, jak jste zvládli financování Vašich projektů, když jste měli děti v předškolním věku, tedy z dětských školek a děti ve věku do 12 let? Už jsme slyšeli, že legislativa v Německu v případě výměny mládeže souhlasí jen s výměnou mládeže nad 12 let a Tandem podporuje děti mladší než 6 let. Takže tím pádem máme takovou mezeru, že děti od 6 do 12 let by se nemohly zúčastnit, jak Vy jste to zvládli?

Dr. Volker Beer:

My financujeme tyto akce v Německu a Polsku celou řadu let přes německo-polskou mládežnickou organizaci. Tato organizace, co se týče podpory, již mnoho let už není tak tuhá co se týče stanovení věku. Z velké části se jedná o to, že tam máme děti, které jsou starší než 12 let a tam je také možné umístit i jiné děti. A z tohoto důvodu my jsme taková ta struktura věkově možná, alespoň co se týče projektů, které jsou podporovány ze strany německo-polské mládežnické organizace. Ale v posledních 3 letech je tomu tak, že co se týče podpory, už tato organizace není tak dobrým partnerem jako dříve. Dostali jsme podporu až v říjnu a v říjnu je dosti pozdě a jen ve výši 45 %, takže jsme se dostali do určitého rizika, které vedlo k tomu, že jsme museli nasadit vlastní prostředky, které byly vzaty z rezerv našeho sdružení, samozřejmě za předpokladu, že tam nějaké peníze jsou. Takže doufáme, že v budoucnosti to bude lepší a samozřejmě jsme rádi, že jsou takové možnosti, které nabízí Tandem, ale tam se jedná o věkovou skupinu mladší než 6 let, takže podle toho, co jsem slyšel, se budu v budoucnosti orientovat a myslím si, že se budeme obracet na Tandem i co se týče dětí do 10 let, že bychom nechali podporovat naše akce ze strany Tandemu.

Achim Schulz:

Já jsem hovořil vlastně o česko-německých projektech mládeže. Několik projektů jsme spolufinancovali jak ve vládních krajích Drážďany, tak i Chemnitz. K tomu máme tzv. práci s regiony. Je to podpůrný nástroj, který iniciuje Svobodný stát Sasko a v rámci tohoto nástroje jsou také financovatelné takové projekty pro mládež, ale jen do výše 1000 až 1500 EUR. Navíc v euroregionech

máme tzv. Fond malých projektů. Pomocí tohoto fondu je financována velká část z našich projektů a v rámci těchto projektů žádné věkové omezení nemáme.

Mgr. Andrea Hacková:

Otázka na Jozefa Pawlowského: Vy jste hovořil o telefonní lince, kterou provozujete. Já bych chtěla vědět jakým způsobem s osobou, která Vás osloví, Vy konkrétně pracujete nebo co znamená ve Vašem případě reálná pomoc při řešení problému. Děkuji.

Mgr. Jozef Pawlowski:

Když se nám podaří, a o to se jedná, při celém tomto nápadu telefonní linky. Takže kdybychom mohli dosáhnout takových situací, že informace dostáváme od osoby, že je nějaké dítě znevýhodněné, takže zjistíme adresu, abychom se tam dostali, abychom následně mohli zjistit, v jakém stupni nebo do jaké míry to dítě je znevýhodněné a jak je možné tomuto dítěti pomoci. A abych reagoval na první otázku, do jaké míry můžeme pomoci.

Stává se také, že dostáváme informace od sousedů, které neodpovídají realitě. Takže na začátku musíme k této věci přistupovat velice diskrétně a zjistit, jaká situace ve skutečnosti je. Zda to sdělení se zakládá na pravdě. Jak jsem již řekl, opravdu jsou i zlí sousedé. Je to v podstatě zatížení nebo jsou jiné interpretace, anebo interpretace toho, co tedy sousedé vnímají, co vidí svými očima. Když se nám podaří zjistit, že informace jsou skutečně pravdivé a že došlo k takovému případu, vstoupíme do kontaktu s policií, protože se jedná o informaci, zda policie už byla také informována, zda už něco ví o této rodině nebo o tomto domě, kde se věc stala. Policie samozřejmě má povinnost navštěvovat takové rodiny, kde se odehrává násilí. Pachatel i oběť musí vyplnit modrou kartu. Pomocí těchto dokumentů je pak možné tyto jevy analyzovat a zjistit, jak je možné poskytnout pomoc. Někdy jsou to problémy mezi školou a dítětem. Rodiče to zjistí a pak zjistí, že existuje násilí ze strany školy vůči dítěti.

Poslední věc, kterou děláme, je výběr rodiny, která opravdu potřebuje takovou terapeutickou pomoc. Takže 2-3 rodiny za rok, které pro takovou terapeutickou práci, která je realizována po dobu 3 měsíců. Jsou to setkání jenom s dítětem, nebo setkání s jedním z rodičů, nebo s oběma rodiči, nebo s celou rodinou. Krátce před Vánoci, co je v polské a i jiné tradici, je to slavnost rodinná, aby to bylo ukončeno s tím, aby rodina byla v pohodě, seděla spolu u vánočního stromku a byla ve smíru, aby negativní dopady těchto jevů byly minimalizovány. Každá situace je jiná, každá situace je analyzována a pracovník, který přijal tu informaci telefonicky s mým doprovodem, ale ty případy pak projednáváme také na našich schůzích. A jednou za 2 měsíce se setkáváme, uspořádáme schůze a projednáváme tyto případy, jak můžeme poskytovat pomoc a analyzujeme tyto případy a pak také analyzujeme to, zda jsme jednali správně, zda jsme pomohli této rodině správně, zda byly tyto intervence správné. Protože musím říci, ne každá intervence má dobrý konec. Takže ne každou intervenci můžeme označit za úspěšnou. Stačí Vám to tak jako odpověď?

Pokračování konference dne 10.11.2007

Referáty

Zpráva o zkušenostech s interkulturní prací s rodiči ve vícenárodnostní mateřské školce

Prof. Dr. Jörg A. Weber, předseda DKSB-Oblastní svaz Lipsko e.V.

Vážené dámy a pánové. Německý svaz na ochranu dětí Lipsko je kromě jiných projektů zřizovatelem 5 dětských zařízení v Lipsku a zařízení Modrý slon zde zaujímá zvláštní postavení. Zprv je to jediné zařízení v Lipsku, které bylo označeno certifikátem kvality Modrý slon a se 200 místy je to naše největší zařízení. Z důvodu sousedství s několika studijními kolejemi, klinikami, výzkumnými zařízeními a univerzitami žije v okolí mnoho lidí různých národností.

Z toho důvodu naše dětské zařízení je takovým pestrým zařízením pro děti, které navštěvují Modrého slona. Jedna třetina z nich má rodiče nebo aspoň jednoho z nich, který není německé národnosti. U více než 17 % dětí jsou oba rodiče cizinci. Celkem je mezi nimi 33 různých národností. K tomu pak přibývají další rodiny s migračním zázemím, které tvoří etničtí Němci. Jsou to pozdní přistěhovalci, ale to není ve statistice zvlášť podchyceno.

Často ale informace o národnosti rodičů moc nepomáhají. Tato heterogenita u těchto národností může být větší než u německých dětí. Vychovatelky se pokoušejí otevřeně a nezaujatě přistupovat k těmto cizím rodičům, a i když mají spoustu zkušeností s tuzemskými rodiči, tak tito cizí rodiče mohou být úplně jiní. Za stejnou národností se přesto můžou skrývat různí etnika. A musíme vycházet také z toho, že neněmečtí rodiče toho vědí málo o německém vzdělávacím systému. Například úkol o výchově může být z jejich strany považován za nežádoucí vměšování, i když v Německu je to vlastně zákon. V rodině si třeba přáli jen dohled nad dětmi, aby rodiče mohli pracovat. Výchovné úsilí dětských zařízení pak může být rodiči posuzováno jako nežádoucí vměšování nebo ohrožování etnické identity této rodiny. A zvláště důležité proto je, aby migranti již od začátku navázali kontakt s vychovatelkou, aby se od ní dozvěděli, co to je školka, jaké má úkoly, cíle a jak se zde s dětmi pedagogicky pracuje. Takže kooperace s rodiči má zde velký význam.

Pokoušíme se rodičům zprostředkovat, že my to vidíme jako náš cíl děti podpořit v jejich rozvoji osobnosti, podpořit jejich kreativitu a vychovávat je k sebevědomému zvědavému člověku. I výchovný úkol dětského zařízení je někdy nereálně přeceňován. Někteří rodiče očekávají, že jejich děti ve školce, už jen díky tomu, že navštěvují školku, že se naučí německy, i když oni sami v rodině a v soukromém životě mluví jen ve své rodné řeči. Při přijímacích rozhovorech se tedy kromě otázek k vývoji a zvláštním potřebám tohoto dítěte vyměňují informace o přáních a o očekáváních z hlediska výchovy dítěte. Kromě obvyklých témat s německými rodiči se zde často musí projednávat i to, jak se dá podpořit vývoj vícejazyčnosti u tohoto dítěte.

Současně se také musí zohledňovat jeho integrace do skupiny dětí a později do německé společnosti. Je třeba zjistit, jak se k tomu staví rodiče, kteří jsou vlastně kontaktní osobou za tuto rodinu a jak mohou přispět svým rodným jazykem. Sebekriticky musíme konstatovat, že podíl dětí s neněmeckými rodiči, se u nás ve školce vyskytuje až ve věku tři let. Jsou to tříleté děti, i když se velmi zastáváme toho, tak se nám to nedaří získat rodinu k dřívější návštěvě školky. Tak děti v nejdůležitějších prvních letech, kdy se zprostředkovává jazyk, vyrůstají sami v této rodině na místo, aby tyto roky, kdy dětský mozek je obzvláště otevřený vůči cizím jazykům, tak tyto roky by mohly být využity pro dvoujazyčnou výchovu. Pokoušíme se také i rodiče motivovat k naučení se němčiny.

Často se ale setkáváme s rodiči nebo s otci, kteří už získali v rámci svého povolání dobré jazykové znalosti, ale manželky, které často nepracují, nezískaly žádné vzdělání v Německu. Často se setkáváme s nedostatečnou motivací. Partneři často plánují zase návrat do země původu, to posuzují často kriticky, kdy manželky v rámci jazykových kurzů navazují kontakty k jiným lidem a obzvláště k mužům, kteří nejsou z rodiny. To od vychovatele vyžaduje vždy to, aby přistupovali k těmto rodičům a aby s nimi strávili daleko více času a věnovali se budování dobrých partnerských vztahů, než tomu bývá u německých rodičů. Pokoušíme se zohledňovat a respektovat tu jejich druhou kulturu. Současně se snažíme o zdárnou integraci tohoto dítěte do německé společnosti.

To však není jedinou podmínkou pro zdárnou integraci. Vývoj vlastní identity z hlediska různých kulturních hledisek většinou představuje další požadavek na vývoj tohoto dítěte. Přitom motivujeme také rodiče, aby své tradice a svoji kulturu vkládali a představovali například na různých slavnostech a dalších akcích a aby tyto obohatili třeba svými národními pokrmy.

Na druhé straně pak dětem poskytujeme k dispozici takový rámec, kde mohou prožívat německou kulturu a seznámit se s ní. Rodiči požadované a s nimi projednané limity se pokoušíme respektovat, pokud vyhovují našich požadavkům na výchovu dětí, na lidskou důstojnost. Důležité je to hlavně v otázkách náboženství, když existuje některá rodina, která není křesťanská, a my se snažíme zohlednit jejich náboženskou výchovu i ve školce. Pokoušíme se rodičům představit, do jaké míry některé křesťanské slavnosti mohou působit na jejich děti, když se jich zúčastní. Například Vánoce, Velikonoce, jak je to zohledněno v našich plánech, abychom pak zabránili nějakým pozdějším nedorozuměním a eventuálně konfliktům.

Často z náboženských důvodů vznikají zvláštní požadavky na výživu. Zaručit v Modrém slonovi můžeme nabídku tím, že se snažíme vyhovět požadavkům Muslimů. Produkty z vepřového jsou nahrazeny jiným masem. Důležité je zohlednit to všude tam, kde např. se používá želatina. Protože při výrobě želatiny se používají produkty z vepřového. A kladou-li rodiče nějaké jiné vyšší požadavky, tak nabízíme maso při obědě zcela vynechat. Máme i vegetariánskou nabídku pro děti a u snídaně a svačiny pak můžeme použít produkty, které přinesli rodiče. Košérskou nabídku v současnosti neposkytujeme, protože pro ortodoxní Židy jsou v Lipsku dvě jiná zařízení, která mohou být těmito židovskými rodiči upřednostněna.

U migrantů je často těžší, než u německých rodičů, si vybudovat bázi důvěry. Pokoušíme se využít časy, kdy přivádějí děti a odvádějí si je, k tomu, abychom se s nimi, přátelsky přivítali. Neustále se pokoušíme i přes stávající jazykové problémy s nimi prohodit několik slov. Minimálně neverbálně můžeme pořád zkoušet zprostředkovat naši vazbu k dítěti tím, že jim ukážeme práce jejich dětí, jejich výkresy. Čím zdrženlivěji vystupují rodiče, o to důležitější je aktivní přístup vychovatele. Zvláště u

pozdějších problémů jsou rozhovory daleko snazší, když rodiče už předtím zjistí, že naše zařízení není zaměřeno hlavně na stávající deficity, třeba nedostatečné jazykové znalosti dítěte, ale že se zaměřujeme na kompetence, jako je vícejazyčnost, život ve dvou kulturách atd. Pro vychovatelky je důležité takové kritické sebezpozorování v porovnání s kontakty s německými rodiči. Ony se musejí ptát, zda se náhodou nevyhýbá kontaktu s migranty právě na základě jazykových problémů, jestli náhodou nemá obavy z rozhovoru s těmito rodiči, zda jim toho sděluje méně o každodenní práci ve škole, než jak se to dělá u německých rodičů. Tato kritická sebeanalýza je v našem zařízení prováděna.

Jako obvykle by měly vychovatelky v práci s rodiči analýzou zjistit situaci potřeb, jaká přání mají rodiče těchto dětí. Hlavně u poradenských a při konfliktních rozhovorech je zapotřebí zohlednit tyto různé kultury, protože to jinak může snadno vést k nedorozuměním. Migranti často nejsou ochotni se o některých záležitostech hned rozhodnout, například z hlediska nějaké lékařské prohlídky dítěte nebo navštívení nějaké poradny, ale oni tyto problémy chtějí nejprve detailně probrat v rodině. Často je to tak, že sourozenci přicházejí sami pro toto dítě a na ta jednání a oni často v rodině nemají rozhodující slovo, takže oni nemohou často na různé otázky dát odpověď. A i otázku, kdo bude tlumočit u takovýchto rozhovorů a řešení konfliktů, to je zapotřebí řešit citlivě. Často rodiče z pochopitelných důvodů nechtějí, aby to dělal někdo jiný než nějaký přítel, nebo rodinní příslušníci, protože nikdo jiný se nemá o jejich problémech dozvědět. Zde je zapotřebí zorganizovat nezávislého tlumočnicka. Přes všechno úsilí tato práce nezůstává bez zklamání.

Například někteří zahraniční rodiče i přes veškeré úsilí nemohou být zastiženi nebo jim nemohou být předloženy nabídky, nechodí na schůzky, takže často nejsou tyto nabídky akceptovány. Ale takovéto frustrace zažívají vychovatelky i s německými rodiči. Proto je důležité, aby určitý důvod cizince nebo nižší angažovanost z naší strany, nebyli příčinou pro jejich zklamání. Mnoho dětí, které vedeme od jeslíček až k začátku školní docházky, nám ukazují, jak se naše nasazení pro tyto děti vyplatilo. To pomáhá stejně jak u německých, tak u neněmeckých rodičů, aby překonali prožitá zklamání, a nás to motivuje pro naši další práci. Děkuji Vám za pozornost.

Literatura

Vydavatel: Německý institut pro mládež: brožura pro rodiče OČIMA DĚTÍ – výsledky dotazování dětí v migrantských rodinách, Mnichov, 2001

Nagel, H.: Interkulturní práce pro rodiče, v: Ženy v migraci, vydáno Dolnosaskou zemskou centrálou pro politické vzdělávání, Hannover 2001

Knisel-Scheuring, G.: Interkulturní rozhovory s rodiči. Pomoc při rozhovoru pro vychovatelky v mateřských školách a družinách. Lahr: Kaufmann 2002

Schlösser, E.: Spolupráce s rodiči - interkulturní informace a metody ke kooperaci s německými a přistěhovaleckými rodiči v mateřské škole, na základní škole a při vzdělávání rodin. Münster: Ekotopie 2004

Textor, M.R.: Práce s rodiči v mateřské škole. Cíle, formy, metody. Norderstedt: BoD 2005

Ulich, M., Oberhuemer, P., Soltendieck, M.: Svět se setkává v mateřské škole. Interkulturní práce a podpora jazyka v dětských denních zařízeních, 2. Aktualizované vydání. Berlin: Cornelsen 2007

**Zpráva o zkušenostech z činnosti na ochranu dětí
spol. DKSB-Okresní svaz Aue-Schwarzenberg, e.V.
se svými českými partnery v Toužimi a Nové Roli**

Barbara Milhahn, DKSB-KV Aue-Schwarzenberg e.V.

Hezké dobré ráno, jak jsem již řekla, jsem z okresního sdružení Aue-Schwarzenberg, jsem koordinátorkou ve Svazu na ochranu dětí a jedna z mých činností je právě česko-německá spolupráce. Tato spolupráce existuje více než 30 let. U nás v Breitenbrunn po revoluci, kdy byl založen Německý svaz na ochranu dětí, my jsme už měli to partnerství v době NDR. Toto partnerství přecházelo na Svaz na ochranu dětí a spolupracujeme se střední školou, což je v Česku základní školou, v Breitenbrunn. Na české straně spolupracujeme se základní školou v Toužimi a základní školou v Nové Roli.

Partneři:

Deutscher Kinderschutzbund, Kreisverband Aue-Schwarzenberg e.V. (Německý svaz na ochranu dětí, okresní svaz Aue-Schwarzenberg)

Goethe-Mittelschule Breitenbrunn (Goethova střední škola v Breitenbrunn, v ČR zákl. škola)

Základní škola Toužim

Základní škola Nová Role

Máme celou řadu různých projektů, jsou to také projekty, které kdysi byli a byli už ukončeny. Chtěla bych Vám dát přehled o aktuálních projektech.

Přehled projektů:

■ **Projekt vánoční den:**

- Breitenbrunn a Toužim
- Žáci 6. tříd
- 1 den v prosinci
- Vzájemné představení vánočních tradic
- Společná příprava, hry a zážitky

■ **Německo-česká sportovní soutěž „O pohár zajíce-plyšáka“:**

- Breitenbrunn, Toužim a Nová Role
- Žáci 7. tříd
- 1 den na jaře
- Sportovní soutěž o plyšového zajíce v disciplínách fotbal a házená

■ **Školní projekt „Přátelství v trojhře“:**

- Breitenbrunn, Toužim a Nattheim (Baden-Württemberg):
- Žáci 8. tříd
- 1 týden na jaře
- Zpracování vybraného tématu jako např. „Větrem zavátý“ a „Řemeslo má zlaté dno“

■ **Setkání mládeže/letní tábor:**

- Breitenbrunn a Toužim
- vždy 15 německý a 15 českých dětí a mládežníků ve věku od 12 do 14 let
- 2 týdny o letních prázdninách
- Společné zážitky, společná příprava, hry na zvolené téma doplněné různými volnočasovými aktivitami jako „dětský cirkus“ a „Strojem času do středověku“

V současné době je tomu tak, že máme mnoho zainteresovaných mladých lidí, kterým je již 15-16 let a chtějí s námi jezdit. Pokud je to možné, tak jim to umožníme. Je to zvláštní situace práce, protože ty starší se rádi starají o ty mladší a kontakty mezi mladými lidmi jsou častěji otevřenější a snadnější.

■ **Umělecký projekt:**

- Breitenbrunn a Toužim
- vždy 8 německých a 8 českých dětí a mládežníků ve věku od 11 do 16 let
- 4 dny o velikonočních prázdninách
- Společná umělecká tvorba na zvolenou tematiku jako např. „dětský umělecký kalendář“ a „Duhová kniha“

■ **Setkání:**

- Partnerů mezi sebou
- U příležitosti různých akcí

Všechny projekty jsou organizovány střídavě na jedné a na druhé straně hranic.

Jako vybraný projekt bych Vám chtěla představit projekt „Lesního krále“. To je česko-německý umělecký projekt loutkové divadlo pro děti. Tento projekt jsme si již plánovali před 2 lety, podali jsme si žádost na tento projekt, ale bohužel v rámci podpory v Euroregionu jsme nebyli považováni za iniciativní a z tohoto důvodu jsme dostali jen polovinu nákladů, a tak jsme stáhli žádost o projekt.

Pak jsme na jaře měli telefonát z Technické univerzity v Chemnitz. Řekli nám, že děláme projekty a že chtějí vytvořit modelový projekt s interkulturním setkáním a přeshraničním učením a tím podpořit spolupráci. Řekli jsme ano, zapojíme se do toho, a jeden z těch projektů, který tam vznikl, je právě česko-německé loutkové divadlo.

Má podobu uměleckého projektu, máme tam 8 českých a 8 německých dětí. Byli doprovázeni diplomovanou designérkou s tím, aby realizovali náplň projektu. Obsahem projektu bylo právě loutkové divadlo, tzn. utváření jeviště, kulis, loutek, vypracování té hry a předvádění té hry jak v

Česku, tak i v Německu. Návrh desky jeviště s loutkami s tím, aby bylo možné hrát tu hru jinde a aby byla vydána brožurkou v nákladech 500 kusů. Když se podíváme na průběh projektu, tak já jsem to tu uváděla trochu konkrétněji, abyste to mohli lépe posoudit. Protože to byl velký projekt, který jsme tak rozsáhlý ani neviděla na začátku.

V průběhu projektu ve fázi plánování a přípravy samozřejmě před podáním žádosti už jsme všechno projednali. Bezprostředně po schválení projektu jsme uspořádali společnou schůzi v Česku a pak dále jsme si vyměňovali informace poštou, emailem, telefonem. Jelikož tento projekt probíhal v Německu, nesli jsme hlavní odpovědnost za finanční a organizační úkoly. Zajistili jsme obstarávání materiálu, ubytování, stravování, sponzory atd. Projekt byl zajišťován ze strany obou partnerů. V Německu a v Česku bylo uspořádáno výběrové řízení, aby bylo možné vytvořit projektovou skupinu a v zodpovědnosti designérky před vlastním zahájením projektu bylo vybrat hru a texty přeložit. Museli jsme se dohodnout, jak mají vypadat loutky. Pak projektový tým zajistil přípravné práce dle potřeb vybrané hry a byla připravena metodická příprava. Přitom bylo nutné zohlednit, že velkou část úkolu jsme museli řešit už před zahájením projektu, aby bylo možné dosáhnout cíle v poslední den „workshopu“. Hlavně bylo zpracováno téma, které je aktuální v obou zemích, a sice záchrana lesa. Tato hra byla přeložena do českého jazyka, aby bylo možné dosáhnout stejného pracovního stavu. Český partner dostal poštou návody a materiály pro vytvoření těchto loutek. Nejprve jsme se vypořádali s tou hrou tím, že jsme četli ty role, diskutovali jsme o obsahu a sbírali nápady pro loutky, vznikly náčrtky a návrhy pro utváření loutek a jeviště. Loutky byly již vyrobeny. Loutky na české straně zajistila rodina Frühaufova a lesní figurky zajistila německá strana. Děj je to tom, že pan Hartwartz, to je stavební podnikatel, který chce zničit les a lesní královna pak les zachrání.

V další době se všichni účastníci sešli v rámci workshopu ve městě Johannegeorgenstadt. To bylo o velikonočních prázdninách a my jsme uspořádali tento workshop i ve škole v přírodě v Johannegeorgenstadtu a pro pracovní činnosti nám byly poskytnuty místnosti základní školou, která je naproti. Nejprve se účastníci vzájemně seznámili, představili se, byly vytvořeny dvojice, ty si vzájemně pokládali otázky a pak podávali tyto informace. Dvojice se navzájem představovali. Jazyková bariéra byla rychle překonána rukama, nohama, gestikulací, ale i německém a českém jazyce spolu komunikovali. Pro nouzový případ samozřejmě měli k dispozici slovníky a českého vychovatele mluvícího německy. Po představení jsme posoudili návrhy a přivezené loutky. Vycházejí z tohoto stavu prací byl vysvětlen další průběh projektu a byly vytvořeny tyto pracovní skupiny.

Vznikly 4 pracovní skupiny. Každá měla na starosti určitou část:

- A – jeviště, rekvizity a obrazy (2 něm. a 2 české děti);
- B – divadelní mapa, mapa obrazů a kniha návodů (2 něm.);
- C – archy k vystřihování s kresbami loutek (2 české děti);
- D – nastudování samotné divadelní hry (4 něm. a 4 české).

Děti dělali opravdu všechno samy od návrhu až po hotovou předlohu. Nahoře vidíte tu desku, jevištní obrazy a návod. Musím se přiznat, že na svém psacím stole mám originál těchto desek. Pak tu jsou listy na zastavení a všechny děti jsou schopni tuto hru sami vytvořit, protože mají návod a mají jevištní obrazy. To je ta skupina D, která nastudovala tu hru jako takovou. Bylo tomu tak, že německé děti ty role mluvili, ale všech 8 dětí vedlo loutky; v Česku mluvili české děti a všech 8 dětí ovládalo loutky. Trošku se navzájem rušily, ale koneckonců to fungovalo dobře.

Samozřejmě se konaly pravidelné schůzky všech účastníků a byly projednány výsledky práce, aby bylo možné dosáhnout jednotného obrazu. Návrhy byly projednány a byla dána zaměření na další práci. Ve workshopu se pracovalo velice intenzivně a celodenně a málo a krátkých přestávek strávili účastníci spolu většinou v podobě hry. Musím říci, že jenom málokdy se podaří vytvořit takové úzké spojení mezi účastníky. Nevím, zda to byl obsah, ale v tomto případě atmosféra byla velice otevřená a volná a i ty volnočasové aktivity byly velice volné. V poslední den workshopu už došlo k předvádění této hry na základní škole v Johanngeorgenstadtu. Oni tam mají velkou tělocvičnu. Ta byla patřičně upravena, takže tam měli zkoušky předtím a bylo tam asi 80 diváků a v tělocvičně byla hra předváděna poprvé. Pro nás byla tato premiéra velice úspěšná, přestože my jsme se toho nejdříve trošičku báli, zda bude vše fungovat s dvojjazyčností. A řekli jsme to i dětem, vysvětlovali jsme v Česku i v Německu, jaká jsme projektová skupina, co vzniklo a vždy v obou jazycích a bylo to velice zajímavé pro děti slyšet vše v jiném jazyce. Byla to opravdu báječná atmosféra. Na konci všechny děti vycházeli s loutkami a ty malé děti si mohly sáhnout na loutky a zažít je. Pro ně to byl opravdu báječný zážitek. Zde vidíte už ty desky v době od 14. 4. až do 31. 5. jsme to zvládli a k tomu jsme vytvořili galerii "Anna". Takže ta firma, která už s námi spolupracovala, je velice kreativní a ještě vytvořila něco z té základní myšlenky. V deskách jsou různé listy, z nichž děti si mohly vyřezávat loutky a mohly vlastně tu hru hrát samy. 1. 6. pak byly desky připraveny k rozdělení. A u příležitosti Mezinárodního dne dětí tato hra předváděna v Breitenbrunnu. Tyto dny předvádění byly uspořádány tak, že vždy v té zemi, kde to bylo předváděno, účastníci už nacvičili první tři scény, v den předvádění přišly partnerské děti, den předtím to ještě zkoušely, protože právě ta čtvrtá scéna se hrála se všemi účastníky a samozřejmě v průběhu času děti také něco zapomínaly, nebo to jeviště se nám zhroutilo, protože tam byly určité nedostatky, nebo jeden účastník úplně zapomněl texty. A někdy jsem si myslela, že dnes to nebude tak úspěšné, ale koneckonců mohu konstatovat, že vždy nám to vyšlo. 8. 6. byly dvě vystoupení ve škole v Toužimi. 20. 9. pak na základní škole v Raschau a 26. 9. v kulturním domě v Toužimi. Pak 26. 9. jsme konstatovali, že 500 desek je příliš málo. Chtěli bychom mít ještě nějaké peníze pro dotisk, protože bylo tomu tak, že to bylo přenecháno dětem, zda si chtěly vzít ty desky nebo ne a bylo tomu tak, že všechny děti si desky vzaly a ještě i dvoje navíc. A při posledním vystoupení už desky nestačily pro všechny. Což vlastně byla škoda, ale snad se naskytne další možnost na další projekt.

Závěr projektu. Tento projekt byl jak účastníky projektu, tak i doprovodným personálem velice oceněn a v tom všem, co je nyní k dispozici, vidíme velmi zdařilou věc. Musíme ale konstatovat, že projekt této velikosti rychle dokáže překročit hranice realizovatelnosti, co se týká rozsahu, přípravných prací, délky trvání podílejících se osob a také finančního vybavení. A bez materiální, technické a hlavně personální podpory, která daleko přesahovala rámec projektu, by tento úspěch nebyl možný. Proto ukazují, že ta zářící očka, ten úsměv v obličeji dítěte, vyjadřují velký dík.

Diskuze, III. část

Maria Boge-Diecker

Otázka na Prof. Webera: Jak připravujete Vaše zaměstnance na jejich úlohu ve vícenárodnostní mateřské školce a jak je doprovázíte při realizaci této práce. Jak se starat o děti z různých národností a jak k nim získat také patřičnou akceptovatelnost?

Prof. Weber

K tomu je ale třeba říci, že to na nás nepadlo najednou, ale prostě se vše vyvíjelo. A toto zařízení mělo vždy vysoký podíl zahraničních návštěvníků a hostů, ale my klademe také velký důraz na další vzdělávání personálu. Od každého zaměstnance očekáváme ročně minimálně 5 dnů školení, přičemž 3 z toho děláme interně. Máme naší pedagogickou koordinátorku, která se stará o tyto záležitosti a také se věnujeme individuálním požadavkům a můžeme se tak velice přesně věnovat i novým zaměstnancům. Co bychom si přáli, je mít více vychovatelek, které samy mají zázemí v zahraničí, ale v Lipsku nemáme žádné vhodné uchazečky na toto místo. Děkuji.

Dr. Tošner:

Otázka na Prof. Webera: V Praze, zejména na sídlištních školách, už dneska začíná také mnohonárodnostní složení dětí. Jsou tam Romové, Vietnamci, Ukrajinci, Číňané. Je to problém a řada věcí, o kterých pan profesor hovořil, je mi známá. Ale ukazuje se, že v Čechách jsou na tom daleko hůř pedagogové, kteří mají v sobě řadu problémů. Je na nich patrně mnoho předsudků a falešných mýtů. Zajímalo by mě, jak vypadá příprava pedagogů třeba v Lipsku na mnohonárodnostní a multikulturní problémy.

Prof. Weber:

Co se týká vzdělání, tak u nás také bojujeme s předsudky. Hlavně, co se týká role ženy v islámských kulturách, tak zde jsou velké výhrady. Já jsem se pokusil osvětlit, že akceptujeme kulturní zvláštnosti bez výhrad, bez předsudků, dokud jsou naše představy o právech dětí zohledňovány. A tam, kde se to dostává do konfliktu s našimi představami, tam zprostředkováváme jasný obraz o tom, co chceme. Já také nemluví o multikulturní výchově, ale o multinacionální výchově. A my zastáváme stanovisko, že chceme podpořit integraci do německé společnosti. Takže vlastně zohledňovat zvláštnosti, rozmanitosti, ale rovněž integraci do kulturního systému hodnot. A tam, kde to nevyvolává předsudky, tam my je neodsuzujeme, nevyčleňujeme, nestigmatizujeme je. Ale kde jsou rozpory očividné, tak rodiče pak oslovujeme. To vyžaduje odvahu, hodně taktu, vzájemné zohlednění. Ale my vlastně chceme vychovat muslimské dívky k samostatné osobnosti a víme, když se pak někdy vrátí zpět domů, například třeba do Íránu, to pro ně pak může být problém. Ale jsou to dvě kultury, které se zde střetávají, a my dětem dáváme možnost poznat obě kultury.

Maria Boge-Diecker:

Otázka na Prof. Webera: Mě by zajímalo ještě vzdělávání a to považuji za důležitý bod. Zda bude v dohledné budoucnosti také uskutečňováno vzdělávání na vysokých školách, vzdělávání vychovatelek, v oblasti interkulturní kompetence, zda se s tím už počítá, zda je to už připravováno, protože vidíme, že je to těžké, prostě se jen tak osamostatnit, osvojit si takové vlastnosti.

Prof. Weber:

V základní výchově a povolání vychovatelek je to v Sasku zatím ještě nedostačující, ale my máme dosti velké požadavky na kvalitu hlavně u vedoucích pracovníků takových předškolních zařízení, takže to musí být vysokoškolsky vzdělaný člověk buď v pedagogickém směru, a právě na našich vysokých školách připravujeme studijní směr primární pedagogiky, aby se i vzdělání vychovatelek dostalo na vyšší úroveň. To není jen mé přesvědčení, že v takových zařízeních musí pracovat výlučně takový personál, ale podíl takto vzdělaného personálu by měl být výrazný. Děkuji.

Dr. Jost Schönfelder:

Otázka na Barbaru Milhahn: Jedná se mi také ještě o jazyk. Můžete ještě jednou vysvětlit, jak ty děti zvládali dvojjazyčnost? A jestli se na Vaší střední škole učí čeština, zda máte nějaký podpůrný projekt na to? A jestli je podporována motivace? My už jsme slyšeli výhrady z Česka a z Polska, že nám je řečeno, že v Polsku a Česku je daleko více dětí, které se učí německy, než v Německu dětí, které by se učily polsky a česky. Jak to vypadá u Vás? Jak jsou na tom děti s těmi jazyky?

Barbara Milhahn:

Pro děti není dvojjazyčnost žádný problém. U této projektové skupiny to bylo tak, že část německých účastníků se už učila v Breitenbrunnu češtinu. Je tam takové pracovní sdružení pro češtinu a začáteční kurz češtiny. A děti v naší skupině už navštěvovaly oboje a v projektové skupině byla také spousta dětí, které se již účastnily německo-českých projektů, takže už tu měly určité základní znalosti. Další ještě je, že české děti se učí německy, takže měly základní znalosti němčiny a účastníci obou skupin se učili ještě i angličtinu. Takže to bylo takové multilaterální dorozumění v němčině, češtině a angličtině. A tehdy jsme v tomto školském projektu zpracovali malý slovníček, kde jsme měli základní pojmy v obou jazycích a ten jsme vždycky měli s sebou v zavazadle a právě v počáteční fázi nám velice pomohl. A pak je tomu bylo tak, že jeden z českých vychovatelů uměl velice dobře plynně německy a ten byl v té projektové skupině, která se zabývala divadelním představením, tam bylo samozřejmě potřebné více překládat a tlumočit. Ale hodně se toho odehrávalo i v angličtině. Angličtina byla vlastně takovým komunikačním jazykem.

A celkově musím říci, jak vy sami říkáte, že Němci jsou příliš hrdí na to, aby se učili jazyku toho druhého, a očekávají, že on bude umět německy, ale to už není tak extrémní, jak to bylo před 5 lety, když jsem s těmito německo-českými projekty začínala. Teď už je to takové volnější, otevřenější. Už existuje spousta kurzů nejenom na naší škole, ale i na lidové univerzitě, už ve školách v Johanngeorgenstadtu se učí čeština, takže to se opravdu vyvíjí a všechno je takové volnější, otevřenější. Děkuji srdečně.

Mgr. Lenka Černá,

Otázka na Prof. Webera: Jaké poplatky platí rodiče v této mateřské škole? A druhou otázkou. Jaké vzdělání mají rodiče, kteří nepocházejí z Německa?

Prof. Weber:

Poplatky jsou jednotné v celém Německu, jsou závislé na počtu dětí. Za první dítě platí 100 EUR, za druhé dítě myslím 70 EUR a za třetí a další dítě se už neplatí. Existuje možnost pro sociálně slabé rodiny, že se tyto rodiny mohou nechat osvobodit od těchto poplatků a tím pádem tyto poplatky uhradí město Lipsko.

Co se týče vzdělávání rodičů, tak je velice rozdílné. Máme spoustu akademiků s vysokoškolským vzděláním, kteří pracují ve výzkumných ústavech nebo v institutech, máme celou řadu studentů, máme ale i migranty a migrantky, tedy žadatele o azyl, kteří jsou nezaměstnaní. Takže vzdělávání je velice heterogenní. Většina rodičů mluví dobře německy, alespoň jeden rodič, ale s politováním musíme konstatovat, že není možné, aby se rodiče-migranti angažovali v rodičovských radách nebo výborech. Nejsou ochotní se nějak angažovat, i kdyby byli k tomu jazykově schopní. Vždy nám říkají: „Mám své speciální problémy, jako nejsou to problémy všech rodičů, což znamená, že budu řešit své problémy a ne problémy všech rodičů.“ A to nám trošičku komplikuje situaci. Takže nemáme rodičovského mluvčího z řady migrantů.

Závěrečné slovo

Dr. med. habil. Jost Schönfelder, předseda Německého svazu na ochranu dětí, Zemský svaz Sasko e.V.

Všichni jsme přijeli na tuto konferenci s rozdílnými očekáváními. Doufám, že očekávání, která každý měl, byla také splněna. Rozpětí témat bylo velice široké: od diskuze o hodnotách až k velice praktickým sociálně-pedagogickým otázkám a pohybovali jsme se v podstatě na všech úrovních mezi tím.

V detailu je vše závislé na tom, co každý bude potřebovat pro svoji bezprostřední vlastní činnost, co si může odnést z naší konference. Celkově se ale ukazuje, že toho víme o sobě navzájem ještě málo, proto se můžeme učit jeden od druhého. A proto je velice důležité, abychom se na takových konferencích seznámili nejen osobně, ale hlavně abychom se seznámili se strukturami, s kterými pracuje každý z nás ve své zemi. Máme pro odbornou činnost rozdílné podmínky, které bychom měli zjišťovat a které bychom měli znát.

Už mi nezbyvá než srdečně poděkovat. Oficiálně děkuji patronu této konference panu primátorovi města Plavno a v této souvislosti samozřejmě i celému Místnímu sdružení Německého svazu na ochranu dětí. Děkuji všem ostatním organizátorům, kteří se podíleli na této konferenci.

Společné závěrečné prohlášení

Práva dětí neznají hranic mezi národy

Ve dnech 9. a 10. 11. 2007 se sešly české, polské a německé partnerské organizace, které jsou činné v příhraničním regionu v oblasti ochrany rodin a dětí, u příležitosti své 15. výroční pracovní konference.

Za účasti politiků, vědeckých pracovníků a zástupců nevládních organizací zaujali účastníci stanoviska k aktuálním tématům ochrany dětí, mimo jiné k oblasti poradenství rodičů v každodenním životě, k zamezení chudoby, k otázce rovnosti šance ve vzdělávacím systému a účasti dětí na všech otázkách jich se týkajících. Pod heslem „Učit se jeden od druhého“ informovalo Dobrovolnické centrum v Ústí nad Labem o implementaci německého vzdělávacího programu „Silní rodiče-Silné děti“ v Ústeckém kraji a Německý svaz na ochranu dětí, Zemské svaz Sasko informoval o implementaci českého programu pro rodinu „Kompas“ v saských svazích na ochranu dětí. Partnerské organizace se dohodly ve svých zemích nadále hledat cesty, jak je možné Úmluvu o právech dítěte ještě lépe zveřejňovat a implementovat do každodenní praxe.

Účastníci konstatovali, že setkání, která probíhají již od roku 1992, se velice dobře osvědčila, a že jsou velice dobře uznávána u politické veřejnosti. Ochránci dětí se viděli posílení ve svém úsilí o dobré sousedské vztahy a přátelskou spolupráci a jsou si vědomi toho, že svojí prací přispívají k vybudování „Evropského domu“. Účastníci konference se chtějí zasadit o to, aby stávající partnerské vztahy byly dále prohlubovány. Polští partneři pozvali účastníky konference na 16. výroční pracovní konferenci, které se uskuteční v listopadu roku 2008 v Jelení Hoře.

pohled do publika

Seznamy účastníků

Němečtí účastníci:

Příjmení, jméno	Adresa (ulice, místo)	E-mail
Dr. Beer, Volker	DKSB OV Zittau Goethestr. 2, 02763 Zittau	v.beer@zittau.de
Boge-Diecker, Maria	DKSB LV Bayern Arabellastr. 1, 81925 München	boge-diecker@kinderschutzbund-bayern.de
Boye, Olaf	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Drechsler, Kristin	DKSB OV Leipzig Tarostr. 17-19, 04103 Leipzig	info@dksb-leipzig.de
Färber, Andreas	DKSB-OV Plauen Stöckigter Str. 38, 08525 Plauen	briefkasten@dksb-plauen.de
Gerlach, Annett	DKSB KV Mittl. Erzgebirge Dörfelstr. 28, 09496 Marienberg	jens-mehlhorn@t-online.de
Prof. Dr. Hirschfeld, Uwe	DKSB OV Dresden Pfothenhauer Str. 45, 01307 Dresden	uwe.hirschfeld@ehs-dresden.de
Holtschke, Eric	Presse Ziegelstr. 33, 08523 Plauen	
Kloppe, Maria-Magdalena	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
Köhler, Jadwiga	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
Kubasch, Magdalena	DKSB OV Görlitz Gersdorfstr. 5, 02828 Görlitz	kinderschutzbund-goerlitz@freenet.de
Lux, Sabine	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Matern, Martina	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
Mehlhorn, Jens	DKSB KV Mittl. Erzgebirge Dörfelstr. 28, 09496 Marienberg	jens-mehlhorn@t-online.de
Milhahn, Barbara	DKSB KV Aue-SZB Dorfberg 14, 08359 Breitenbrunn	kin492@compuserve.de
Mückan, Friedbert	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Dr. Neumann, Klaus	DKSB LV Bayern Arabellastr. 1, 81925 München	dr.klausneumann@gmx.de
Palme, Petra	DKSB KV Aue-SZB Dorfberg 14, 08359 Breitenbrunn	kin492@compuserve.de
Röhner, Wenke	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Rudner, Thomas	TANDEM Maximilianstr. 7, 93047 Regensburg	tandem@tandem-org.de
Scharl, Bernhard	DKSB LV Bayern Arabellastr. 1, 81925 München	irmi.scharl@t-online.de
Schmidt, Mary	DKSB OV Plauen Stöckigter Str. 38, 08525 Plauen	briefkasten@dksb-plauen.de
Schneider, Iris	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Dr. Schönfelder, Jost	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	paritaet.sachsen@parisax.de
Schultes, Gerhard	DPWV LV Sachsen Liliengasse 19, 01067 Dresden	paritaet.sachsen@parisax.de

Dipl.-Ing. Schulz, Achim	Euregio Egrensis, Arbeitsgruppe Sachsen/Thüringen e.V. Friedenstr. 32, 08523 Plauen	info@euregioegrensis.de
Specht, Ursula	LJA Chemnitz Reichsstr. 3, 09112 Chemnitz	landesjugendamt@sefs.sms.sachsen.de
Sträßer, Martin	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Täschner, Uwe	Bürgermeister Stadt Plauen Rathaus Unterer Graben 1, 08523 Plauen	daniela.kasten@plauen.de
Trutschler, Stephan	DKSB KV Weißeritzkreis Weißeritzstr. 30, 01744 Dippoldiswalde	kinderschutzbund@dippoldiswalde.de
Vaida, Jutka	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Verhees, Petra	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de
Prof. Dr. Weber, Jörg-A.	DKSB OV Leipzig Tarostr. 17-19, 04103 Leipzig	info@dksb-leipzig.de
Weich, Agnes	DKSB OV Zittau Goethestr. 2, 02763 Zittau	buero@kinderschutzbund-zittau.de
Wilde, Daniela	DKSB KV Mittl. Erzgebirge Dörfelstr. 28, 09496 Marienberg	jens-mehlhorn@t-online.de
Zappe, Annett	DKSB OV Leipzig Tarostr. 17-19, 04103 Leipzig	info@dksb-leipzig.de
Dr. Zschache, Heinz	DKSB LV Sachsen Klopstockstr. 50, 01157 Dresden	info@kinderschutzbund-sachsen.de

Čeští účastníci:

Příjmení, jméno	Adresa (ulice, místo)	Email
Bohuslavová, Veronika	dobrovolník Karla Čapka 5, 405 01, Děčín	hobitik@centrum.cz
Mgr. Černá, Lenka	Dobrovolnické centrum o.s. Prokopa Diviše 1605/5, 400 01, UL	lenka@dcul.cz
Češková, Petra	dobrovolník Vintířov 137, 357 35, Chodov	petra.ceska@worldonline.cz
Dlouhá, Ingrid	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
Doležalová, Milada	dobrovolník Vojanova 38, 400 07, UL	MiladaD@seznam.cz
Hacková, Andrea	Dobrovolnické centrum o.s. Prokopa Diviše 1605/5, 400 01, UL	andrea@dcul.cz
PhDr. Hajná, Renata	PPP ŮK-Louny Poděbradova 634, 440 01, Louny	renata.hajna@pppuk.cz
Jackelová, Kateřina	dobrovolník U Koupališť? 20, 400 01, UL	kjackelova@seznam.cz
Mgr. Jandová, Iveta	PPP ŮK-Most J. Palacha 1534, 434 01, Most	most@pppuk.cz
Mgr. Krejčí, Robert	DKP Bethel Pražská 14, 412 01, LT	dkpbethel@telecom.cz
PaedDr. Martínková, Marie	DDM-UL Ladova 26, 400 11, UL	
Mercová, Kristýna	dobrovolník Střížovická 53, 400 01, UL	tina.made@seznam.cz
Moravcová, Monika	tlumočnick U zámeckého parku 2006, 43601 Litvínov	moramon@tiscali.cz

Nicková, Martina	Dobrovolnické centrum o.s. Prokopa Diviše 1605/5, 400 01, UL	martina.nickova@dcul.cz
Nováčková, Margita	CZ-40755 Dolní Podluží 262	
Mgr. Andrtová, Veronika	MPSV Praha Na Poříčním právu 1, 128 01, Praha 2	Veronika.Andrtova@mpsv.cz
Rauerová, Helena	ZÚ -UL Moskevská 15, 400 01, UL	helena.rauerova@zuusti.cz
Roušalová, Veronika	dobrovolník Peškova 536, 403 31, UL	
Šíma, Ota	Nordbus Stradovská 384, 403 39, Chlumec	ptacek.r@nordbus.cz
Scholze, Michael	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
PaedDr. Slavík, Michal	UJEP Hoření 13, 400 96, UL	slavik.misa@seznam.cz
PhDr. Tošner, Jiří	HESTIA, o.s. Na Poříčí 12, 110 00, Praha 1	jtosner@hest.cz
Valtová, Ivana	CZ-40755 Dolní Podluží 262	
Bc. Vavřina, Lukáš	dobrovolník Seifertova 462, 403 31, UL	lukas.vavrina@grafton.cz
Mgr. Vlčková, Klára	Dobrovolnické centrum o.s. Prokopa Diviše 1605/5, 400 01, UL	klara@dcul.cz

Poští účastníci:

Příjmení, jméno	Adresa (ulice, místo)	Email
Mgr. Bielecki, Jerzy	Jelenia Gora	ajbi@poczta.onct.pl
Blaszkiewicz, Janusz	Jelenia Gora	
Jankowska, Helena	Ul. Nowowiejska 43a Jelenia Gora	
Kapuscinski, Mieczyslaw	Ul. Wankowicza 9b/16 Jelenia Gora	
Kloppe, Maria- Magdalena	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
Machalska, Malgorzata	Bohemia Service Untermarkt 22, 02826 Görlitz	p.neumann@bohemia-service.de
Mirosława, Katna	Ul. Hoza 27a lok. 5 00-521 Warszawa	
Mgr. Pawlowski, Jozef	Výbor pro práva dětí	paulus-jg@go2.pl
Rustkiewisz, Magdalena	Výbor pro práva dětí Warszawa	
Zdulaska, Iza	Výbor pro práva dětí	

Impressum

Vydavatel:

Deutscher Kinderschutzbund,
Landesverband Sachsen e.V.

Klopstockstr. 50
01157 Dresden

Tel: 0049 - 351 - 421 40 50

Fax: 0049 - 351 - 421 25 16

Email: info@kinderschutzbund-sachsen.de

www.kinderschutzbund-sachsen.de

Zodpovědná osoba:

Dr. Heinz Zschache

Redakce:

Wenke Röhner

